

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izhaaja vsak dan svecer izvzemati nedeljo in praznike.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
pol leta	15—
četrt leta	7-50
na mesec	2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflova ulica št. 5 telefon št. 85

Dva shoda za deželnozborske volitve.

Včeraj sta se vršila dva pomembna shoda za deželnozborske volitve na dveh nasprotnih koncih mesta.

Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj je sklicalo en shod v gostilno pri Česnovarju na Dolenjski cesti, drugi shod pa je sklicalo Napredno gospodarsko društvo za trnovski okraj v gostilni pri Sokliču v Konjušni ulici. Na prvem shodu sta govorila kot glavna govornika ravnatelj g. Ivan Hribar in kandidat prof. Reisner, na drugem shodu pa sta govorila župan g. dr. Ivan Tavčar in kandidat trž. nadz. Ribnikar.

Ne oziraje se na formalnosti, ki so pri takih naprednih shodih itak minimalni, hočemo podati v jedru govore teh govornikov.

Na shodu v trnovskem okraju je orisal predsednik društva občinski svetnik g. Smole pomen shodov pred novimi deželnozborskimi volitvami in o sili, s katero so razveljavili klerikalni mandate dveh naprednih deželnih poslancev, nakar je govoril kandidat.

Adolf Ribnikar.

Začetkom svojega govora je kandidat podal sliko razveljavljanja obeh naprednih mandatov od strani klerikalne večine v deželnem zboru, ki sili sedaj volilstvo mesta Ljubljane, da mora v torek teden stopiti zopet na volišče. Volilci mesta Ljubljane morajo ta dan dati zadoščenja razžaljeni narodno-napredni stranki in morajo poraziti nasprotnika, ki se je drznil od večine meščanov volilcev postavljena dva deželna poslanca na nezastlani in nasilen način izbaciti iz deželnega zbora. Narodno-napredna stranka je postavila tudi to pot

ista dva kandidata, kakor pri prvotnih volitvah, in če je to storila, je ostala samo dosledna ter s tem dala tudi dokaz, da hoče ostati dosledna tudi v bodoče. Ob enem pa je to tudi dokaz, da se napredna stranka pred klerikalno nasilnostjo ne ukloni in da klerikalna stranka s svojim nasiljem prav ničesar ne doseže.

Od takrat, ko je bilo od klerikalne strani izvršeno to nasilje v de-

želnem zboru, se na napredni strani ni veliko izpremenilo, mnogo pa se je izpremenilo na strani klerikalne večine v deželnem zboru. Klerikalna večina je sklenila namreč v deželnem zboru nov zakon, s katerim so hoteli omogočiti, da bi prišli tudi v Ljubljani do veljave. Tako je dobilo 600 ljudi iz ljubljanske okolice, ki nimajo takih interesov, kakor ljubljanski meščani, volilno pravico za deželni zbor v Ljubljani. Govornik razklada nato krivičnost tega novega zakona nasproti meščanom in zlasti z ozirom na delavske sloje. Vse to nasilje pa klerikalcem ne pripomore do zmage. (Pritrjevanje.)

Na klerikalni strani se je od tedaj mnogo izpremenilo. Mnogo ljudi, ki jih je prej leta in leta klerikalna stranka še varala in slepila, je spregledalo in spoznalo, da so bili prevarjeni, in da je bila največja nesreča za Slovenski narod, da so klerikalci prišli do tolike moči, ker so narod privedli na rob propada. (Pritrjevanje.)

Tudi za deželno gospodarstvo je ta nadvlada klerikalcev naravnost katastrofalna, kar nam kažejo številke računskega sklepa, kjer izkazuje fakulturni prihodek za pol milijona

več, kakor proračunjeni. Poleg tega pa se je deželna imovina zmanjšala tako, da bo

Kranjska leta 1913 bankerotna.

Vse to pa je dokaz, da je bila gola resnica, kar so napredni poslanci vedno naglašali in isto potrjuje tudi bivši deželni glavar pl. Šuklje, kateremu morajo biti razmere v deželi vendar najbolj znane, v znani svoji brošuri, ko kliče klerikalcem, naj ne varajo samega sebe in ljudstva in ko jih svari naj ne delajo takih obljub, ker so njih obljube nemoralne. Z vsemi svojimi trditvami mi samo priznava, da je pravilno, kar smo trdili mi.

Moč imajo, že dolgo jo imajo, predolgo, — kje so sadovi, ki jih pričakujemo? Zopet dobimo odgovor, toda tudi ta odgovor je žalosten za našo deželo. Šuklje sam nam da ta odgovor.

Deželne doklade bo treba zvišati na 60%.

Vpeljati bo treba nov vinski zakon.

Vpeljati bo treba davek na veseličce.

Vpeljati bo treba doklade na prirastek vrednosti zemljišč.

Treba bo zvišati obstoječo 40% doklado na deželno užitnino.

To so

sadovi klerikalnih obljub!

Vsa klerikalna politika v zadnjih 10 letih nam daje dokaz, da je bila ta politika največja škoda za ves slovenski narod. Dokazala je to tudi obrambna razstava, ki daje v statističnih tabelah sliko položaja slovenskega naroda, odkar stoji ta pod klerikalnim vodstvom. Ta razstava nam odkriva žalostno sliko omejenih razmer na Štajerskem in Koroškem in žalostne razmere na Kranjskem, zlasti okrog Kočevja. Statistika izseljevanja izkazuje nadalje, da se ravno pri nas izseljuje relativno največ mladih sil, ki jih klerikalizem tira iz dežele.

Končujoč svoj govor pozivlja volilce, da naj dosledno volijo tudi to pot oba kandidata narodno napredne stranke. (Odobrovanje.)

Kot drugi je nato govoril vihar- no pozdravljen župan

dr. Ivan Tavčar,

ki je prišel na shod kot načelnik narodno-napredne stranke, da pojasni, zakaj je stranka postavila ravno ista dva kandidata kot prvič tudi to pot za kandidata za deželni zbor.

Stališče njegovo kot župan je zelo težavno; ne oziraje se na njegovo stališče v občinskem svetu in na Štefetovalno otročarije, ki jih mora vsak razsoden volilec prezirati, je njegovo stališče težavno zaradi tega, ker je Ljubljana klerikalcem trn v peti.

Takrat, ko smo sklepali volilno reformo za deželni zbor, smo stali na moralnem stališču, da je vsaka korporacija zato tu, da deluje in naše naziranje je bilo, da je vsaka obstrukcija v deželnem zboru nedopustna in škodljiva. Danes pa, moram priznati, da

smo se motili

takrat, ko smo imeli tako idealne nazore. Računali smo namreč na poštenost, ker smo sami poštene in smo pričakovali isto od svojih nasprotnikov in od vlade.

Takrat mi je tudi ministrski predsednik baron Beck zagotovil, če pride do kompromisa, da bo vlada to v veliko zadovoljnost, da pa bo vlada v vsakem slučaju pravična nasproti narodno napredni stranki.

Mi smo se takrat pogajali v tem smislu, da se zastopstvo mest ne sme izpremeniti razen če v to izrecno privolijo zastopniki mest. Vsi smo bili takrat tega mnenja in tudi sam dr. Šustersič je bil tega mnenja ter je poudarjal, da bo njegova stranka vsikdar v tem oziru pošteno postopala. Toda

bili smo zapeljani.

To se je pokazalo takoj, ko je bila volilna reforma izpeljana, takoj se je pokazalo nehonetno postopanje tako od strani večine, kakor od strani vlade.

Sedaj pa klerikalna stranka ni mogla na pošten način izpremeniti deželnega reda, zato ga je izpremenila na nepošten način. Tendenco, ki ga zasleduje novi zakon, je ta, da bi klerikalci na nepošten način dosegli, da bi v

Ljubljani gospodarili kmetje iz Ježice in Tomačevega

in da bi Ljubljana kot davkoplačevalec v Ljubljani ne imel nobene besede. Zakon, ki ga je sklenila deželnozborska večina v zadnjem zasedanju deželnega zbora je proti obstoječim zakonom, proti kompromisu in proti danim obljubam. Vzlic temu je bil sprejet za Ljubljano nov statut. (Klici: Fej!)

Če tedaj danes kandiramo ista dva poslanca,

je to živ dokaz, da se je na nezakonit način in proti dogovoru delala krivica meščanom volilcem s pomočjo dvovinskih volilcev.

Bil sem na Dunaju ter sem kot župan mesta Ljubljane vprašal, kako je to mogoče, da je dobil ta zakon najvišjo sankcijo ter sem zlasti naglašal, da ta sklep deželnega zbora ni imel kvalificirane večine, toda na vsa druga svoja vprašanja sem dobil odgovor, samo na to vprašanje nisem dobil odgovora. (Ogorčenje.)

Mi torej smo pravično in pošteno postopali, nehonetno pa je postopala proti nam poleg deželnozborske večine tudi vlada, ker nam je vsilila toliko volilcev, ki se za dobrobit Ljubljane zmenijo toliko, kakor za laški sneg. (Pritrjevanje.)

Drugi razlog, zakaj se je izvrševalni odbor odločil za ista dva kandidata je ta, da smatra izvrševalni odbor narodno - napredne stranke še danes gg. Reisnerja in Ribnikarja za pravilno izvoljena deželna poslanca.

Osebi obeh poslancev stopita v ozadje, sploh obe osebi v tem vprašanju sedaj ne prihajata v poštev, danes gre za princip, zato morata kandidirati oboje biva poslanca, ker je z njima zvezana tudi čast naše stranke, ker sta bila na goljufiv način izvržena iz deželnega zbora.

V Ljubljani še nismo tako nizko padli, da bi pogotilni vsako nasilje od klerikalne strani. Zato je dolžnost vsakega naprednjaka, če gleda na svojo čast, da voli kandidata

Reisnerja in Ribnikarja.

Shod je zaključil nato za raznimi drugimi govorniki obč. svetnik g. Smole, opozarjajoč na dokaze delovanja in naklonjenosti občinskega sveta in zlasti župana za trnovski okraj.

* * *

Na shodu Gospodarskega naprednega društva za šentjak. okraj je govoril kot prvi govornik gospod ravnatelj

Ivan Hribar.

Dragi prijatelji! — Upam, da mi ne zamerite, da vas nagovorim s temi besedami. Prijatelji smo bili vedno in upam, da smo tudi ostali prijatelji tudi po vsem, kar se je zgodilo, kljub temu, da nisem imel toliko časa povoda, da bi prihajal med vas in kljub temu, da se tako dolgo nisem udeleževal političnega življenja. Vendar sem pazno sledil razvoju dogodkov v političnem življenju ne samo v Ljubljani, marveč po vsej domovini. Vsi veste, da sem stal, odkar sem se začel pečati z javnimi zadevami, vedno v narodno - napredni stranki ter da sem storil, kolikor mi je bilo mogoče storiti. Če je potem usoda, — ne bi rekel usoda, — marveč sovražna sila, storila, da je bilo prekinjeno to moje javno delovanje, nisem vrgel zaradi tega puške v koruzo, umaknil sem se začasno, ne rečem pa, da za vedno. Če mi bo dopuščalo moje zdravje, je mogoče, da stopim zopet v javnost. (Odobrovanje.)

Danes pa stojim pred vami kot zaupnik izvrševalnega odbora, da vam povem njega želje glede bodočih volitev.

Volitve so danes pri nas že šiba božja, vrste se volitve v deželni in državni zbor, v občinski svet in v razne korporacije in komisije, da ne pridemo iz njih.

Po brezvestnosti stranke, ki se je povzpela za nasilnostjo do edinega

LISTEK.

Sappho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski spisal Alphonse Daudet.
Prevel Oton Zupančič.
(Dalje.)

Namršila je obrvi prav tako, kakor na plesu, nato pa je stresla glavo: »Neumnost!... ne govori več o tem...« Potem ga je oklenila z rokami: »Tudi jaz sem se nekoliko bala... Poizkusila sem zbežati, se rešiti... a nisem mogla, nikoli ne bom mogla...«

»O, nikoli?«

»Boš videl!«

Odgovoril ji je samo s skeptičnim nasmehom svojih mladih let, ne da bi se brljal za strastni, skorajda grozeči poudarek, s katerim je bruhnila besede: »Boš videl...« Ta njen objem je bil tako mehak, tako udan; za trdno je bil preverjen, da se je otrese z eno samo kretnjo...

Sicer pa — čemu bi se je otrešal? Tako dobro mu je bilo v udobnem razkošju te sobe, tako sladko ga je omamila ta ljubkujoči diih na veke, ki so mu utripale, težke od drema-vice, ki mu je že čarala begotne podobne pred oči: rjave jesenske gozdove, travnike, pršče mline, ves nji-ju ljubavni dan na kmetih...

Zjutraj ga je nenadoma zbudila Machauma, ki je zavpila postelji ob vznožju kar meni nič tebi nič: »Prišel je... z vami hoče govoriti...«

»Kako! Hoče?... Torej jaz nimam več v lastni hiši besede?... Ali si mu res odpelja?...«

Razjarjena je planila pokonci, in skočila napol naga, z odprto haljo iz sobe: »Kar ostani, dragi... takoj bom nazaj...« A ni je čakal, in pokojnega se je čutil še-le, ko je tudi on vstal, in bil obločen in obrit.

Ves čas, ko je zbiral svojo obleko po zaklenjeni sobi, kjer je nočna lučka še osvetljevala nepospravljeno včerajšnjo večerjo, je slišal hrup hudega prepira, ki je prihajal malo oslabil skozi stene in opone. Moški glas, izprva jezen, nato proseč, katerega izbruh so se dušili v stokanju, v slabotnem ihtenju, se je menjal z drugim glasom ki ga ni takoj prepoznal; trd in zadirljiv glas je bil, dehteč sovraštva, in surove besede so prihajale do njega kakor bi se pričakale vlačuge v pivnici.

Vse to z ljubeznijo prepojeno razkošje je bilo s tem omadeževano, onečejena in oblačena je bila vsa svila; tudi ženska je bila obrazdana, ponižana med tiste, ki jih je dosihmal zaničeval.

Zasopla je stopila v sobo, popravljaje si z lepim gibom razpletene lase: »Kako bebast je mož, ki se je čel!...« Ko pa je videla, da je že

vstal in se oblekel, je togotno zakričala: »Vstal si!... Lezi nazaj... pri tej priči... Moraš...« Nenadoma se je umilila, ovila ga je z roko in z besedo: »Nikar, nikar... nikar ne odidi... Tako ne smeš iti od mene... Vem, da ne bi prišel več.«

»Seveda... Zakaj pa ne?«

»Prišedi mi, da nisi hud, da prideš zopet... O, saj te poznam.«

Prišel je, kar je hotela, a leči ni hotel več, vključ njim silnim prošnjam in ponovnemu zatrjevanju, da je sama svoja, nikomur odgovorna za svoje življenje in svoje čine. Naposled se je nekako udala v to, da odide, ter ga je pospremila do vrat; a v nji ni bilo nič več tiste blazne favnice, bila je nasprotno čisto krotka in vse ji je bilo do tega, da bi ji on oprostil.

Dolg, iskren objem za slovo ju je zadržal v predsobi.

»Torej... kedaj?...« ga je prala, oči potopljene globoko njemu v oči. Ravno je hotel odgovoriti, zlagati se brez dvoma, tako se mu je mudilo stran, kar ga ustavi zvonec, ki se je zopet oglašil. Machauma je prišla iz kuhinje, a Fanny ji je dala znamenje: »Ne... ne odpri...« In tako so ostali tam vsi trije, tihi, nepremični.

Slišali so pridružen stok, potem praskajoč šum pisma, ki ga je vtikal nekdo pod vrata, in korake, ki so počasi odhajali po stopnicah. »Če sem ti pa rekla, da sem prosta...«

na!... Pomolila je svojemu ljubčku pismo, ki ga je odpela, žalostno ljubavno pismo, zelo pohlevno in šlevasto, v naglici v kavarni načetkano, v katerem je prosil nesrečnež oprostite za svojo neumnost danes zjutraj, priznavajoč, da nima do nje drugih pravic razven tistih, ki mu jih hoče sama dovoliti; s sklenjenimi rokami jo je moledoval, naj ga ne odžene za vedno od sebe, obetal, da sprejme vse, se uda v vse... le nje ne sme izgubiti, moj Bog! le nje ne izgubiti...

»No, ali verjameš!...« je rekla z zlobnim nasmehom; in ta smeh ji je zaprl pot do srca, ki ga je hotela pridobiti. Jeanu se je zdela kruta. Ni še vedel, da ima ženska, ki ljubi, srce samo za svojo ljubezen, da se stekajo vse žive sile njenega usmiljenja, njene dobrine, njenega sočutja in udanosti proti enemu edinemu bitju na svetu.

»To ni lepo, da se norčuješ... to pismo je strašno lepo in presunljivo...« Potem pa jo je prijel za roke, in čisto tiho, z resnim glasom: »Povej... zakaj ga podiš od sebe?«

»Ne maram ga več... Ne ljubim ga.«

»Pa je bil vendar-le tvoj ljubček... On ti je oskrbel to razkošje, v katerem živiš, v katerem si ves čas živela, ki ti je potrebno.«

»Dragi moj,« je dejala s svojo navadno prostodušnostjo, »ko še ni-

sem poznala tebe, se mi je zdelo vse to čisto v redu... Sedaj mi je mučno in sramotno... O, saj vem, ti mi hočeš reči, da s teboj ni resno, da me ne ljubiš... A za to poskrbim že jaz... Hočeš — nočeš, jaz te prisilim, da me boš ljubil.«

Ni ji dal odgovora, zmenil se je za sestanek za drugi dan ter je odšel; Machaumi je pustil za zajčjo pasteto par lujjev, do malega ves svoj denar. In sedaj je zanj končano. Po kaki pravici bi smel kaliti življenje tej ženski, in kaj ji naj ponudi v zameno za to, kar izgubi radi njega?

To ji je pisal še isti dan, tako rahlo, tako iskreno, kakor je najbolj mogel, a ni ji omenil, da je zapazil v nji razmerju, tej begotni, a vendar ljubki kaprici, nenadoma nekaj nasilnega in nezdavega, tisti hip, ko je slišal danes zjutraj ihtenje varanega ljubimca in vmes njen smeh in njene bezniske psovke.

V tem velikem fantu, ki je vzel daleč od Pariza v svobodi provansalskih goljav, je bilo nekaj očeto-ve trdokrvnosti, in vsa rahlostnost in nervoznost njegove matere, kateri je bil podoben kakor zrcalo. Poleg tega ga je odvrčal od zapeljivosti zabav vzgled brata njegovega očeta, katerega razvrtnosti so spravile obitelj skoraj na kant ter so jake oškodovale njeno ime.

(Dalje prihodnje.)

gospodarstva v deželi, sta bila v zadnjem deželnozbornem zasedanju razveljavljena mandata dveh naprednih poslancev ter s tem storjena krivica vsemu volilstvu. Volitve so bile izvršene v redu, zato je tem bolje presenetljiva ta nasilnost dež.-zbornske večine, ki bi jo mogli pričakovati kvečjemu v kakih nekultiviranih krajih. Vsi t. de brezobzirnosti klerikalne stranke tedaj imamo zopet pred seboj volitve. Če gre tako naprej, bomo morali sprejeti v prošnjo: kuge, lakote, vojne! reši nas, o gospod! še »volitev, ki nam jih naprtajo po nepotrebnem naši klerikalci, nas varuj!«

Toda ker je prišlo tako, da morajo biti volitve, se moramo odločiti, komu damo glasove in vaša volja je, da bodita kandidata zopet gg.

Reisner in Ribnikar.

Ta dva ste izvolili prvič in volitev je bila razveljavljena, vi pa morate svoje voljo zopet jasno in odločno pokazati ter glasno zaklicati, da hočete za poslance ona dva moža, ki sta vsled nasilnosti morala zapustiti deželni zbor. (Klici: Morata priti zopet noter!)

Izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke je dal ravno nastop klerikalne večine povod, da se je izrekel soglasno za kandidaturu gg. Reisnerja in Ribnikarja.

Od nasprotne strani se je že namigavalo, da se lahko zgodi enemu ali drugemu, če bosta ta dva kandidata izvoljena, da ne bo potrjen. (Klici: Nemogoče!) Mogoče je vse, ker se je vlada postavila v službo one stranke, ki izvršuje v naši deželi politična nasilja. Toda to volitev ne sme ostrašiti, kakor ni ostrašilo izvrševalnega odbora. Izvrševalni odbor namreč stoji na stališču, da je treba popraviti, če se je zgodila krivica in da mora dobiti popolno zadoščenje oni, ki je trpel krivico. Zato pa želi izvrševalni odbor tudi od vas, da kakor en moč z neomajno disciplino volite 24. t. m. kandidata narodno-napredne stranke.

Če bi vas hotel kdo zapeljati z grožnjo, da si slabo posteljete, če volite napredne kandidate, zapodite ga; kdor je član narodno-napredne stranke, bo dal svoj glas edino le od stranke postavljene kandidaturi. (Odobranje.) Toda ne samo to, tudi je dolžnost vsakega, da probuja manj zavedne in da prekrži klerikalne načrte, ki hočejo svoje vrste na krivičen način pomnožiti, zanašajoč se na to, da jim pride peklenški tovariš na pomoč, ker jim gredo že vse druge sile na roko. Biti morate poleg vestnih prištev tudi agitatorji za stranko, ter strogo paziti, da vam sovražnik čez noč ne razdere, kar ste stoličili čez dan.

Dragi prijatelji! Ta boj, to delo me spominja na prejšnje čase in iz lastne izkušnje govorim, če vam pravim, da je treba največje pozornosti. Osivel sem v politični borbi. Od leta 1876. sem stojim trdno pri stranki in nisem krenil od nje, dasiravno so prihajali skušnjavci. Ostal sem trden in neomajen. Tudi v narodno-napredni stranki so se pokazale razne struje, in če se mi je tudi kedaj zdelo boljše, če bi krenil drugo pot, sem se vendar vedno vprašal, kaj misli večina. In zgodilo se je, da sem se uklonil tudi večini samo enega glasu, spoštujmo na ta način ta edini glas večine. Zato pa vam polagam še enkrat na srce:

disciplino!

(Pritrjevanje in odobranje.)

Komur je za stranko in da se dežela že enkrat iznebi tlačeče je more, mora glasovati za oba kandidata narod.-napred. stranke, da ostane zastava Ljubljane bela in da ne zaplata nad njo črna zastava. Zlostna zgodovina bi bila to, če bi intelektualno središče in srce slovenske zemlje klonilo in prišlo pod klerikalni jarem. V tem znamenju gremo tedaj dne 24. septembra in tudi v bodočnosti v boj! (Odobranje.)

Kot drugi je govoril kandidat gosp. profesor

Josip Reisner,

ki je naglašal, da pri sedanjih volitvah ne gre za osebo kandidatov, dasiravno v zadnjem času »S. L. S.« (Klici: Ni »S. L. S.« — klerikalci!) bojujejo boj proti osebam, ker je to njih zadnje sredstvo. Toda klerikalci ne gre za osebe, marveč za njih cilj, ki ga zasledujejo že čeli dve leti, marveč zavojevati Ljubljano ravno tako, kakor so zavzeli deželo, da bi imeli potem na celim Kranjskem absolutno vladno.

Mislím, da je na mestu, da se danes oziramo na ono dobo, ko smo začeli odbijati in ko smo odbili njih napade, — na občinske volitve. Takrat smo na vse strani razjasnili, kakšne namene ima »S. L. S.«. Takrat smo tudi razkrili, da je tej stranki katoličanstvo in krščanstvo samo firma, ravno tako kakor slovenstvo, in da se za to firmo skrivajo nagnusni nameni. Prepričali pa smo se tudi, da ta stranka z vsemi svojimi gospodarski-

mi svojstvi ni mogla doseči v deželi onih uspehov, ki bi jih bila morala do- siči, da si zavojuje absolutno moč.

Če se spominjamo zadnjega deželnozbornega zasedanja, je ena najmarkantnejših točk, proračunska debata. Napredni poslanci so takrat že opozarjali na to, kako neprimerno raste primanjkljaj v proračunu, med tem ko večina ne skrbi za potrebne višje dohodke. Takrat je referent dr. Lampe vsaj za oni dan z nasmehom paraliziral to očitjanje s tem, da je rekel, da so proračuni nekaj drugega, kakor računski zaključki. Tako se je deželni finančni minister vsaj za tisti dan lahko zvil v številke, ker so prejšnje leto vse deželne zaklade spravili v skupni račun, toda v najkrajšem času bomo izvedeli, da so se finance dežele kranjske popolnoma predrugačile. (Klici: Smo že izvedeli!) Izvedeli smo že, in izvedeli smo, da so računski sklepi še mnogo slabši kakor proračuni. To da veliko misli- ti! Tako daleč smo že, da se je začela deželna imovina manjšati in stojimo pred ono dobo, ko bo dežela banke- rotna.

Če se vprašamo, kako bi bilo mogoče opravičiti te večje izdatke, niti pri onih slojih, na katere se »S. L. S.« poteguje, ne vidimo, da bi imeli resnično kak dobiček, ker je šlo vse, kar so izdali, samo v žep njih ožjih somišljenikov.

Govornik se je baval nato z razkritji bivšega deželnega glavarja pl. Šukljeta ter pravi, da je pričakovala napredna stranka od večine vsaj, da je poštena, med tem, ko krši klerikalna stranka principe politične poštenosti s tem, da vidi samo svoje prišaste. Ravno poštenost naprednih poslancev in napredne stranke je bila kriva, da so se klerikalci mogli povzpeti do svoje sedanje moči.

Hinavsko pravijo tudi, da so šli iz gospodarskih ozirov proti nam v boj, ker so se bali za gospodarsko bodočnost Ljubljane. Med tem pa vidimo, kaj so naklonili vse Ljubljani, toda vse kar vidimo, je negativno.

Govornik se dotakne nato narodnega nazadovanja v Ljubljani in podlih denunciacij, ki so jih klerikalci v svoje namene raztrosili. Omenja afero denunciacije v Ribnikarjevi zadevi, ki je sramota za ves sloven. narod in osvetli to denunciacijsko prakso med klerikalci še na drugem vzgledu.

V zadnjem času, — je tega neka- ko 14 dni, — je šel poslanec »S. L. S.« nekega uradnika, ki bi moral biti imenovan, denuncirati v ministristvo, češ, da je imel opraviti z orožništvom zaradi neke antipatriotične zadeve. V resnici je imel dotični še kot dijak prav malenkostno stvar z nadzoro- valnim organom na neki veselici. To- da to »posredovanje« klerikalnega poslanca je imelo za posledico, da je bil imenovan nekvalificiran kleri- kalc.

Govornik vzpodbuja nato navzoče k boju proti taki korupciji ter se dotakne tudi zveze klerikalcev z Nemci. Nemci ljubijo klerikalce ravno tako malo, kakor nas, samo ta razloček je, da jim klerikalci niso ne- varni in da se boje samo narodne probujenosti in naprednega duha. (Pritrjevanje.)

Koncem svojega govora se go- vornik dotakne še enkrat izdatkov, ki jih izkazujejo računski zaključki. Če pogledamo subvencije, ki bi jih morala dežela dati za zavode, ki ni- so samo za Ljubljano krajevnega po- mena, marveč imajo pomen za celo Kranjsko, da, za vse slovenske zem- lje, vidimo, da so se ti reducirali, pa so celo izginili. Za primer omenim samo c. kr. drž. obrtno šolo v Ljub- ljani, ki je zasluga bivšega župana ljubljanskega. Ko je bila obrtna šola v nevarnosti vsled ruvanja vseh nemških strank, klerikalci niso genili s prstom, ker so upali, da se pone- sreči otvoritev obrtne šole in bi po- tem lahko pokazali na stavbo obrtne šole, češ, to je zopet neuspeh napred- nega gospodarstva. Če bi potem šla tudi še Ljubljana za njimi, bi morda vlada vendar verjela, da so klerikalci vredni tega in onega. Zato pa mo- ramo pokazati njim in vladí, da Ljub- ljana ne bo nikdar klerikalna trd- njava.

Oglasil se je nato še enkrat k be- sedi burno aklamirani ravnatelj go- spod

Ivan Hribar.

V karakteristiko one stranke, proti kateri se mora boriti narodno- napredna stranka, hočem dodati še nekaj značilnih potez.

Znano vam je, da sem stal sko- ro 15 let na čelu mestne občine ljub- ljanske, in kakor sem sicer skromen človek, lahko rečem, da sem storil svojo dolžnost. Kako sem deloval kot župan, vam je vsem znano; bili smo si prijatelji in zlasti pri vas sem na- šel vedno odprta srca, toda tudi vam sem ustregel, če mi je bilo mogoče, kadar ste prišli s kako prošnjo do mene.

Vi veste, da moja šesta izvolitev za ljubljanskega župana ni bila potr- jena. V Ljubljani so se izpraševali,

kako to, in tudi jaz sem, odkrito re- čem, ugal, kako je prišlo to, in pra- vega vzroka do zadnjih časov nisem vedel. Ministrski predsednik mi je navedel stvari, ki so bile premalen- kostne, da bi mogla vlada zaradi njih spoznati, da nisem več vreden biti župan ljubljanski, zlasti ker me je po- vodom mojega prvega imenovanja za ljubljanskega župana cesar prav la- skavo sprejel ter rekel, da se od srca veseli, da je padla volitev na mene, ker je slišal o meni mnogo lepega in dobrega in ker sem oseba, ki je v stu- nu dvignila Ljubljano iz razvalin.

Danes pa lahko povem, kako se je to zgodilo. Bila je to do sedaj taj- nost, ki jo odkrivam samo zvestim prijateljem.

Nad občno ljubljansko stoji ka- kor nad vsemi občinami na Kranjs- kem, dež.odbor in z njim dež.glavar. Kot tak ima velik vpliv nasproti cen- tralnemu uradom in mora včasih po- segati v interne stvari občin. Znani so vam septemberski dogodki, ki so jih vpriporili prevročekrvi mladi lju- dje in ki sem jih jaz vedno obsojal. Ob tej priliki moram tudi omeniti, da so nas ti dogodki vrgli za celo vrsto let nazaj, ravno ko je bila Ljubljana že tako popolnoma slovensko mesto, da na Dunaju o kakih dvojezičnosti njeni niti sanjali niso. Takrat te- daj je nastala nekaka agitacija proti meni, češ da sem jaz provzročil one izgrede, vso odgovornost so zvalili na moje rame in jaz te odgovornosti tudi odklanjati nisem hotel, ker sem si bil svest svoje nedolžnosti. Toda takrat se ni posrečilo niti Nemcem, niti vladi, me strmoglaviti. Takrat pa je nastopila proti meni klerikalna stranka, ne rečem »S. L. S.«, ker to nikdar narodna in nikdar ljudska stranka ni bila. Klerikalna stranka tedaj je naročila deželnemu glavarju Šukljetu, da mora proti meni nasto- piti. — Šuklje je iskal tedaj posred- nika, ki naj bi nastopil proti meni na najvišjem mestu in ga je tudi našel in šele od ondot, kjer me je de- nunciral kot nepatriotičnega in dr- žavi nevarnega, je dobilo ministristvo ukaz, da naj Hribar pade.

Toliko vdanosti do cesarja, go- spoda mojega, kakor Šuklje, pa sem imel kljub temu vedno. Jaz nisem od države ničesar zahteval, plačeval sem davke, ne sicer z navdušenjem, ka- kor pokojni kanonik Klun, toda plače- val sem jih, nisem pa zahteval za to ne plemstva, ne službe, ne penzije, kakor je to iskal in dobil Šuklje, ki je mene denunciral.

(Strahovito ogorčenje.)

To je zgodovina mojega padca, ki ga niso krivi ne Nemci, ne Schwarz to je zgodovina zahrbtnostne den- uncijacije najmanj prikupljivega po- litika, kar jih je kedaj nosila slo- venska zemlja. To pa je ob enem tudi dokaz, kako koruptivnih sredstev se poslužujejo klerikalci in proti tej ko- rupciji morate nastopiti vsi, ki vam je na srcu še prospek slovenskega na- roda.

Kar se pa tiče one Šukljeto- ve brošure, ni treba misliti, da bi se mu bila smilila kranjska dežela ali dav- koplačevalci, — ne, — če treba bi bil on sam še deseterkrat slane gospoda- ril kakor dr. Lampe, ko bi ga le pustili pri vlasti — samo maščevati se je hotel nad klerikalno stranko, ker ga je brcnila iz deželnega dvorca, ko je bil izvršil denunciacijo proti meni. Vsaj je znano, da so denunciacije mnogokrat dobro došle, da pa denun- cijante zaničuje vse.

Mnogo slabega se je trosilo po klerikalcih o meni, ko sem zapustil magistrat, toda ko sem oddal ključ, sem imel zavest, da vladni komisar niti najmanjše stvar- ce ne more najti, ki bi vrgla sla- bo luč na mene ali one, ki so delali z menoj. Mislil sem si, da bo komisar itak vse pregledal, pa naj pove, če je kaj nepravilnega. Ponovno so se oglašala sumničanja, da se tu ali tam račun ne bode vjemali, toda vladni komisar ni našel niti za vinar nepravil- nosti. To je moj ponos še danes! (Viharno odobranje.) Sedaj pa ste čuli, kake stvari se gode po drugih mestih, kako je bilo v Pulju, kjer so kradli vsi vprek kakor srake.

Jaz stojim sedaj med vami s po- vzdignjenim srcem in s ponosom, da je vladni komisar moral videti in mo- ral poročati, da se mi je z denun- cijami delala krivica.

Korupcija, zahrbtnost in ne po- štenost, to so ostudnosti, proti ka- terim greste napredni volici dne 24. t. m. v boj za napredna kandidata, ki sta

Josip Reisner
in
Adolf Ribnikar.

S kongresa.

(Par slik s svetovne klerikalne pri- reditve.)

Dunaj, 14. septembra.

Po dunajskih ulicah brije oster veter, mrzel dež lije z gosto zastre- ga neba, klavarno vise raz hiš slav-

nostne zastave. Vsak hip srečujem v najresnejše odeje zavite ljudi, ka- terih zmečkane obleke so mokre, čevlji blatni, obrazi nejevoljni in čem- erni. V gručah se potikajo čudno uniformirani Tirolci s svojimi stra- žniki, z dolgim peresjem »okinčani- mi« klobuki, tu pa tam vidiš čredico bojazljivih žensk, zbirajočih se okoli duhovnega voditelja, kateremu je prešlo vsako razpoloženje kazat in razlagat dunajske znamenitosti, ki marveč molče in brezobzirno krevs- lja pred svojo čredico. Srečajo te skupine v slovenskih narodnih no- šah, Slovaki, Rumuni, Poljaki, tu in tam kak Hrvat in Slovenec, toda ves čar in lesk veselih narodnih barv se je utopil v sivem deževju. Premožni romarji so ostali v svojih stanova- njih, duhovništvo, ki je dne 12., ko se je nekoliko zjasnilo, preplavljalo ulice ter izpremenilo s svojimi čr- nimi sutanami in suknjami ter obri- timi obrazi ves sicer tako veseli zna- čaj dunajskih ulic, se je drugi dan poskrilo po svojih hotelih in obedni- cah. Kakor da bi s šibo raztepel to velikansko romanje, tako učinkuje ta mrzli in hudi dež. Brezobzirno se mu mora izpostavljati le misera plebs, prignana kot komparzerija iz vseh delov monarhije, nabasana v massenkvartirje, prepuščena sama sebi...

Bliža se opoldan. Povsodi vidiš stremeti v notranjem mestu posa- mezne romarske gručice proti enemu cilju. V prostornem dvorišču dunaj- skega rotovža je etablirana »kuhinja za ljudstvo«. Za eno krono se dobi tam od vojakov skuhan in v dve pločevinasti šodellci nađevano ko- silo: juha, mali košček mesa in fižol ali grah ter kos kruha, kosilo ki stane v dunajskih ljudskih kuhinjah pri- lično 50 v. Vedno silnejše trume pri- hajajo in že pričenjajo oni mali, pa tem strastnejši boji za porcije. V ho- telih zmanjkaje kosila in predno pri- speje nove zaloge, preide ura in več. Množice se polasča nejevolja, kmalu se slišijo grda očitjanja, glad uniči evharistično razpoloženje in vsa rohatost in brezobzirnost nemškega kmeta izbruhne na dan. Svindel prokleti, goljufija, obrati nas hoče- jo za krono ti pretkani ptiči, grde kletvice, rovtarsko prerivanje ustvarjajo skoro opasen položaj. Mnogi odhajajo brez jedi ter si ku- pujejo pri branjevih košček sira in kruha, drugi vztrajajo ter čakajo. Ura pteka za uro, le počasi se vr- stijo pri kuhinjah gosti in mesto ob 2. je »kosilo« šele ob 5. končano. Na stotine gostov je med tem odšlo ter napolnilo gostilne v bližini; tam si mnogi hladijo jezo z zabavljanjem in pitjem.

Čudno, kako vpliva ta neusmi- ljeni dež na razpoloženje. Ljudje ne mislijo več, zakaj so na Dunaju, ne vedo več, da so bojevnik za cerkev in vero, pred katerimi da se naj tre- se svobodomislec in socialdemo- krat, žid in protestant. Kajti v gostil- ni dobro mesto ter si preganjati dolg čas, to je prva skrb.

Dolčas je navadnemu udelež- niku tega svetovnega kongresa. Če si je napašel svoje oči v krasno de- korirani rotundi s pogledom na zbra- ne odličnjake, na kardinale in nad- škofo in škofo, mu ne preostaja sko- raj ničesar več, kar bi nudil kongres. Govorov ne razume ali vsled tega, ker so mu po vsebini pretežavni, ve- činoma pa ker ni nemščine zmožen, v posameznih sekcijah nima kaj iskati — ostaja mu le ena ali druga cerkev, kjer mu pridiga »domači go- spod«. Od religiozne vsebine kon- gresa nimajo torej ti tisoči, ki so pri- šli na Dunaj, ničesar, hasek je zgolj posveten: gledanje in občudovanje tega pregrešnega Dunaja z njegovim razkošjem, ki je tako zelo tuje evha- ristični pobožnosti in verski poniž- nosti.

Silno deževje ustvarja tudi tukaj socialne neenakosti. Vsem onim, ki so prišli praznih žepov zabranjuje občudovanje zunanjih dunajskih krasot, onim pa, ki tudi kot romarji ne pozabijo kaj je pravi nervus re- rum, ne more onemogočiti vseh užite- kov. Gledališča so polna, varietej razprodani, Trocadero in Ritz bode- ta obogatela, Casino de Paris je do ranega jutra razkošno razsvetljen...

Zvečer v varietetu »Colosseum«. Do zadnjega prostorčka je vse zase- deno. Večino tvorijo »romarji« — toda zamanj se oziraj po plaketah in znakih. Skrili so jih. Le tu in tam se- di kak pozabljivec, ki nosi na prsih svete medalje. Vidiš ga, kako naen- krat pokrije svoje znake z roko, nagne se nazaj in dozdevno neopaže- no počasi odpenja plaketko in medaj- lo... Poleg mene se oglasi tolsti glas Dunajčana: »Sakra, koliko je danes gledaliških igralcev v dvorani, čudno da imajo skoraj vsi — očala.« Prita- jen smeh okolice priča, kako jo je častivredni meščan pogodil.

Znamenita so sedaj nekatera dunajska gledališča. — Židovska podjetja, ki kultivirajo v »normalnih« časih najlascivnejšo robo so se poda-

la na religiozno polje in v »Theater a. d. Wien« igrajo popoldan Caldero- nove »Skrivnosti svete maše« zve- čer pa »Evo«...

Občudovati je dunajske Žide, ki so postali sodeč po dekoraciji njiho- vih lokalov in trgovin čez noč naj- vnetejši katoličani. In če Reichspošta še tako rolni, njihove veletrgovine so prenapolnjene katoliškega lju- dstva. Najboljši dovtip je napravila veletrdka Neumann, ki ima veli- kansko zalogo konfekcije. Okrasila je svoje portale s papeškimi zastava- mi in ko se je trlo ljudstvo po ulicah, da vidi prihod papeškega ablegata je spretni poslovodja prijel na cesti 5 italijanskih duhovnikov ter jim po- nudil udobno mesto v izložbi prodaj- nalne. In res so takoj na to strmeli Dunajčani v debele duhovne gospode sedeče v »Neumannovi vitrini« kot živ protest proti antisemitski gonji častivredne Reichspošte... Firma Neumann dela ogromne kupčije, Reichspošta pa priobčuje sezname »krščanskih tvrdk«. In še pri tem ima nesrečo. Nekdo si je izbral iz te- ga seznama krščansko firmo, da tam nakupi nekaj blaga. Našel pa je trgo- vino zaprto in na vratih tablo z na- pisom: »Radi visokih židovskih praznikov (novo leto) ostane ta trgo- vina 3 dni zaprta.« Tableau.

Kadar ne gre za to si po ceni kaj česa nakupiti, takrat pa so naši romarji silno antisemitski in protili- beralni. Duhovni gospodje so morali svojim ovčkam pripovedovati straš- ne stvari o pregrešnosti dunajskih nevernikov in zlasti nemški kmet te gleda srepo in nezaupljivo, če nimaš kongresne medalje. Prepričan je, da si židovski, ali pa kar je skoraj že hujše liberalni ali socialno - demo- kraški zapeljivec, kateremu ne sme zaupati ničesar. Danes me je vpra- šala tirolska kmetica v Schottenga- sse, kje da je Schottengasse. »To le je Schottengasse« ji pokažem s pr- stom po ulici. Toda pogledala je na mojo suknjo, prikimala z glavo, ka- kor, da bi hotela reči: aha, že vem, kaj si, in mi zabrusila: »Dös konscht an adern sogn« ter jo krenila ven na Ring, kjer je videla stati policia- ja...

Za Dunajčana so ti evharistični dnevi vir vedno nove zabave, pa tu- di proločnost za gledanje, opazova- nje. Deset kardinalov, 150 škofov, na stotine duhovnikov vseh katego- rij, pestra množica narodnih noš v vsah barvah, lepih in neokusnih, de- koracija ulic in cerkv, udeležba vi- soke in najvišje aristokracije vse to daje temu kongresu nenavadno obi- ležje. Pojdi zvečer v Štefanovo kate- dralo in zdelo se ti bo, da si zašel pomotoma na velikansko kostumno prireditve; komaj opaziš, da si na svetem kraju: policija dela red, mno- žica se preriva in govori uprav ne- ženirano, premika se in dohaja ter odhaja kakor na promeni. Šele, ko se ozreš v razsvetljene oltarje, spo- znaš, da prisostvuješ službi božji.

Kako malo verskega je na tem kongresu! Nikjer ni onega tihega po- božnega razpoloženja, ki se ti zdi zu- nanji znak prave religioznosti, šum in trušč povsodi, teatralni efekti vsvarjeni z naporno in obsežno re- žijo. Poslušaj govore brez vsebine, na Tebe se sipajo fraze in vedno le fraze, edino kar je na tem kongresu lepega in realnega, so zadeve cer- kvne umetnosti.

Iz goste megle lije dež. Dasi so se prireditelji že pripravljali, da od- povedo najslajnejšo točko celega programa, nedeljsko procesijo, ki bi naj tvorila nekako revijo svetovne- ga klerikalizma, vendar so se v zad- njem hipu premislili in procesija se je vršila, če prav je padal silen dež.

Štajersko.

Prva slovenska čebelarstva raz- stava. Slovensko čebelarstvo društvo za Spodnje Štajersko priredi od 15. do 19. septembra v Celju jubilejno čebelarstvo razstavo. Razstava bo nekaj posebnega. Prekosila bo daleč enake nemške razstave. Priglasenih je za prvo skupino: žive čebele in panji 96. udeležencev. Za II. skupino orodje: 88 udeležencev. Za III. sku- pino: čebelni pridelki 106 udeležen- cev. Za IV. skupino: umetni izdelki, učni pripomočki 96 udeležencev. Da- rila so sledeča: 35 srebrnih društve- nih kolajn, 7 državnih kolajn, 6 ko- lajn kmetijske družbe, 500 K denar- nih daril in še darila zasebnikov. — Razstava je prav okusno prirejena. Vsak, kdor se le količkaj zanima za čebelarstvo, naj si jo ogleda, ker bo videl več, kakor si sploh domišljuje. Največ zasluge za razstavo imajo štajerski učitelji ter par res zavednih čebelarjev.

Iz Celja. »Narodni list« poroča: »Nekaterim mestnim policajem se menda že zopet toži po rabakah mestnih in okoliških nemškarjev, zato so že začeli sami izzivati. Na dan nabora smo videli, kako je poli- caj Poznič strgal nekemu fantu slo-

venski trak s prsi. (O kakem v Celju včasih običajnem »Farbenverbott« nismo te dni nič slišali in zato je opisano policajsko postopanje tem bolj obojeno vredno.) O dogodku med policajem Gračnerjem in nekim slovenskim delavcem bomo na poročali, ko se konča tozadevna obravnava. Ravnanje celjske policije s slovenskimi naborniki mora le vspodbuditi one, ki zahtevajo, naj se nabori iz Celja prelozijo. Onim obrtnikom v mestu Celju, ki bodo imeli škodo, jo bodo po poravnali celjski mestni policaji. — Iz Kalobija pri Št. Jurju ob J. ž. poročajo klerikalni listi, da so zmagali klerikalci pri občinskih volitvah. To ni nič čudnega; znamenitejši bi bilo, če bi v vedno klerikalnem Kalobiju zmagali naprednjaki. — Iz Ljutomer prihajajo v zadnjem času v klerikalne liste silno surovi napadi na naprednjake. Sotisljeniki, primite učitelja Zacherla, če pozna dopisnika?

Klerikalno sumničenje. Uredništvo »Slov. Gosp.« ima zadnje čase navado, da k vsakemu dopisu, ki mu dojde iz kmečkih vrst zaradi letošnjih osebnodohodninskih predpisov, pripiše: Tega so krivi liberalni špijoni, ki vas ovajajo davčnim referentom, da imate toliko in toliko dohodkov. Na tako sumničenje ne moremo ničesar drugega reči kakor da proglašamo urednike »Slov. Gosp.« tako dolgo za navadne šufte, dokler ne navedejo dejstev in imen tistih »liberalnih špijonov«. Sprejaj govori »Slov. Gosp.« o Kristusu kralju, sveti evharistiji in se kar cedi same pobožnosti, zadaj pa brez povoda tako sumniči spodnještajerske Slovence. To postopanje klerikalcev priporočamo vsem onim, ki se s takimi političnimi desperadi bratijo, v brumno premišljevanje.

Državni elektrarni ob Dravi? »Marb. Zeit.« javlja, da misli uprava državnih železnic zgraditi južno od Maribora — 33 km od železniškega mostu v smeri proti Ptuj — dve centrali za proizvajanje elektrike in sicer skupno za 25.800 HP. Komisijonelni ogled za ta načrt se vrši od 21. do 30. oktobra letošnjega leta. — Kakor je že naši javnosti znano, obstoje doslej sledeči načrti za izboljšanje Dravnih vodnih sil: trdka Buss misli zgraditi elektrarno pri Fali, mesto Maribor pri Felberjevem otoku blizu Kamnice in posebna družba Poetovica malo pod Ptujem. Ako se izvrše vsi ti načrti, bodo nedvomno silno povzdignili industrijo v Mariboru, Ptuj in celi okolici. In ž njo se bo pričelo novo, energično ponemčevanje prebivalstva.

Iz Gradca. Zveza nemških učiteljev in učiteljic je imela v četrtek svoj občni zbor. Zveza šteje sedaj 2299 članov in članic. (»Lehrerbund«, skupna organizacija slovenskega in nemškega učiteljstva na Štajerskem obsega torej 2931 članov in članic. Klerikalnega učiteljstva je v slovenskem in nemškem taboru jako malo.) Dohodkov je imela Zveza 24.289 K 76 v, izdatkov 19.525 K 05 v. »Pädagogische Zeitschrift« je štela 2600 naročnikov. Na glavnem zboru se je živahno razpravljalo vprašanje o regulaciji učiteljskih plač na Štajerskem. Pri tem so posamezni govorniki (dež. posl. Otter, Voller in dr.) ostro napadali nemški »Nationalverband« zaradi njegovega izdajalskega postopanja v zadevi Pachnerjevega predloga in tudi nemško - nacionalne štajerske deželne poslance. Učitelj Voller je naravnost izjavil, da po lastnih besedah nemško - nacionalnih deželnih poslancev Nemcem sploh ni za delazmožnost štajerskega deželnega zbora. (To je torej isto, kar je »Slov. Narod« tudi vedno trdil. In v tej luči bo treba zasledovati vedno pogajanja za delazmožnost štaj. dež. zbora. Op. ur.) Deželni poslanec Franz je zagovarjal svoje tovariše in rekel, da nasprotujejo zvišanju učiteljskih plač v prvi vrsti slovenski klerikalci, ki ne bi radi dovolili za nje pokritja. Državni posl. Held je izjavil, da so Nemci zato proti podzavljenju ljudskega šolstva, ker bi imeli od tega samo škodo. Zborovanje je sprejelo več resolucij, kakor za takojšnjo sklicanje ali pa razpust deželnega zbora in protest proti temu, da se letos niso sklicale okrajne učiteljske konference. Po zborovanju so šli učitelji demonstrirati na dvorišče deželnega dvorca. Deputacijo, ki je šla tčas k deželnemu glavarju, je ta z lepmi besedami odslavljal in rekel, da v septembru deželni zbor ne bo več zboroval.

Drobne novice. Umrl je v Bistrici nad Mariborom bivši ravnatelj trgovske akademije v Ustju na Laibi, Friderik Seubitz. — V Slivnem blizu Celja je zdrobila mlatilnica 12letnemu pastirčku Antonu Klepeju desno roko. — V Stritovcu bl. št. Ilja nad Mariborom imajo še letos, kakor bere v »Straž.« občinske volitve. —

Umrl je v Vuzenici gostilničar Fr. Essig, star 36 let. — Deželna komisija za dohodninski davek ima dne 19. septembra v Gradcu sejo, v kateri se bo obravnavalo o pritožbah proti predpisom osebnodohodninske davka za leto 1912/13. — Umrl je v Rogoznici pri Ptuj 83 let stari Janez Kovačec, ki se je še vojskoval pod Radeckim.

Koroško.

Tatvine. Ženi trgovca Hofmana na Dunaju Valeriji Hofman je ukradel pred kratkim na letovišču na Vrbi neznani tat iz neke šatule dva briljantna prstana, vredna 500 K. V šatuli je bilo še za čez 4000 K dragocenosti, ki jih je tat pustil pri miru. V soboto so aretirali zaradi te tatvine neko dekle, njeno začasno služkinjo. — Sprevodniku državne železnice R. Vasoltu v Beljaku je ukradel neznani tat iz zaklenjene ponočne omarice za 168 K denarja in zlatnine.

Primorsko.

Iz železniške službe. Prestavljeni so rev. Artur Krejči iz Trsta na Dunaj, rev. Alfred Herbig iz Dunaja v Trst, asistent P. Cencerović pa iz Dernaša v Split. Vpokojen je asistent S. Weiss v Trstu.

Volilni imenik za občinske volitve v Gorici, katerega sestavi laški magistrat gorški, je res vzoren. Do sedaj je bilo prijavljenih že nad 600 reklamacij in gotovo je, da ni skoro 1000 davkoplačevalcev, upravičenih volilcev — seveda neitalijanov — vpisanih v volilni imenik. Rešitev reklamacij bo naznanjena danes.

Udeležence Ciril - Metodove skupščine v Trstu, ki pridejo že v soboto v Trst, prosimo vljudno, naj blagovolijo naznaniti po dopisnici, ako žele imeti prenočišča. Ker je letos mnogo tujcev, so po vseh hotelih sobe oddane že par dni naprej. Zato je v interesu vsakega, ki bo prenočeval tu, da se pravočasno prijavi. Ako je mogoče, prosimo, naj se nam iz posameznih krajev prikladi delegati skupno, da se jim preskrbi tudi skupaj prenočišče. Prijave sprejema tajnik moške C. M. podružnice: Vinko Engelman, Trst, D. Bramante 4, II.

Akad. fer. društvo »Adrija« v Gorici vabi na svoj redni občni zbor za poslovno leto 1911/12, ki se vrši v četrtek, dne 19. septembra ob 3. popoldne pri »Jelenu«.

Tržaško tramvajsko vprašanje je končno rešeno. V soboto se je vršil izredni občni zbor delničarjev tržaške tramvajске družbe, ki so sklenili, da sprejmejo pogodbo z mestom in ugrade tudi zahtevni mesta, da se zniža odkupnina od 450.000 K na 440.000 K.

Trčenje parnikov. Lloydov parnik »Persia« je trčil v pristanišču na Reki v dva mala parnika »Ungaro-Croate«, in sicer v »Sokola« in v »Hrvata« in jih znatno poškodoval.

Sokolske slavnosti v Pragi se predstavljajo te dni v Trstu v začasno improviziranem kinematografu v »Narodnem domu« v Trstu. Film predstavlja vse glavne točke slavnosti sokolskih dni v Pragi.

Nevarni blazneži. V soboto je zblaznel med delom mehanik Josip Dadič v Trstu. Zaprl se je v neko leseno barako za orodje in jo zažgal. Navzočim delavcem se je posrečilo, da so pravočasno razbili vrata, pogasili ogenj in odpeljali blazneža že nezavednega v bolnišnico.

V Trst se je pripeljal večeraj egiptovski kedi Abbas II. Hilmi.

Ponesrečen rezervist. Včeraj se je hotel odpeljati po triletni vojaški službi v Trstu Ivan Hamberger s Češkega. Na polju Marcio je padel, ko je skočil iz tramvaja, tako nesrečno na tlak, da si je prebil lobanjo. Prepeljali so ga v brezupnem stanju v bolnišnico.

Rodbinska tragedija. Brata Anton in Ivan Monico, trgovca s prekajenim mesom v Trstu sta imela v soboto pogreb svojega očeta, ki je umrl v Selvi. Ko sta se vračala od pogreba v Trst je padel pri izstopu v drug vlak na postaji v Mestre starejši brat pod vlak. Strojnik je vlak takoj ustavil in ponesrečenca so potegnili izpod stroja smrtno nevarno poškodovanega. Brat, ki je videl brata, ko je padel pod vlak in ko je zagledal, da so vsega krvavega potegnili izpod stroja je hipno zblaznel in tako norel, da so ga morali obleči v prisilni jopič. Oba brata so odpeljali v bolnišnico.

Tržaško vodovodno vprašanje. Vodovodna komisija, ki je v prvih sejah prav mirno pričela svoje delo je naletela pri tretjem glavnem vprašanju na težkoče. Začele so se zelo burne debate in marsikaj, kar še ni bilo znano je prišlo na dan. Pri sejah, ki so jako zanimive, igrajo važno vlogo tudi slovenski zastopniki, ki so pred vsem spravili na dnevni red tudi vprašanje glede vodovoda iz trebske jare, kar ni brez pomena.

Dr. Kinzer je izjavil med drugim, da smatra vodo iz Bistrice za najboljšo, vendar pa jo je premalo. Da se da tudi voda iz Timave napraviti tudi za pitno vodo, on ne dvomi, saj se da še morska voda napraviti za pitno. Višji stavbni svetnik inž. Oberst je nenadoma obolev in se ne udeleži več vodovodnih sej. Na udeležence je napravila ta izjava zelo mučen vtisk. Inženir Piacentini je povedal, da je dobil nalog za študiranje timavskega projekta, še predno je bil imenovan za ravnatelja hidrotehničnega urada. Da bi študiral on drug projekt, ni dobil naloga od občinskega svetnika. Med drugim je opozoril pri razpravi o težkočah pri pridobitvi koncesije za bistriški projekt, da zakon glede monopoliziranja vporabe vode, ki ga je sklenil kranjski deželni zbor, ni dobil sankcije. Kranjska ima monopol za vporabo vodnih sil, ne pa glede napeljav vodovodov. V sobotni večeri seji je bila sprejeta resolucija Braidottija, ki trdi, da se mu zdi doba 4 let za izvršitev timavskega projekta predolga, in da nima nič proti temu, da se študira trebska jama in bi bil on zadovoljen s trebskim vodovodom kot provizorijem. S tem so se stranke končno zedinile in »Edinost« piše, da se more reči z gotovostjo, da je s tem Timava pokopana.

Cvetlični dan.

V soboto se je začel takoj popoldne v Ljubljani II. cvetlični dan. Že opoldne se je bila Ljubljana pripravila za to prireditev ter oblekla nekako praznično obleko. Kamor si pogledal, nekako hlastno vrvenje in prijatelj, ki si ga hotel ustaviti, se te je otresel, ker se mu je mudilo, da popelje dražestno mo določeno spremljevalko na odmenjeni prostor. Deklice in pogospodične v prazničnih oblekah so se srečavale in se ti že v naprej smejale, češ, le čakaj, danes je naš dan, dan vseh cvetk. Bil je zares dan cvetk; Ljubljana je poslala na trge in na ulice cvet svojega prebivalstva, da lajša bedo in pomore narodu slovenskemu. Trgovci so okrasili svoja prodajalniška okna s cveticami in balkoni in okna so oblekli novo praznično obleko.

Ni bila to več za Ljubljano nova prireditev, že lansko leto so imeli Ljubljanci priliko, pozdraviti na ulicah dražestne sobojevnice v plemenitem delu za narodne koristi. In če se vprašamo, komu zahvala za vso to prireditev, komu zahvala za pomoč, ki izvira iz te prireditve narodni stvari, dobimo zopet, kakor vselej, kadar gre za človekoljubnost in narodnost, odgovor: Duša vse cvetlične prireditve je bila gospa županja

Franja dr. Tavčarjeva.

Obenem z zahvalo, ki gre ge. županji, pa gre ista zahvala vsemu narodnemu žensstvu. Izključeno je, da bi omenili vsako damo posebej, ki je sodelovala pri prireditvi, še bolj pa je nemogoče naštet vse gospodične, ki so žrtvovale svoj čas in trud blagemu namenu. Le nepopolno sliko prireditve nam je mogoče podati v suhih besedah, primerno zahvalo za trud nosijo dame v svojem srcu in v zavesti, da so storile toliko za svoj narod.

Pri cvetličnem dnevu je bilo mesto razdeljeno v več okrajev, kjer so vrle narodne dame načelovale raznim okrožjem. Načelovale so sledeče gospe: v cvetlični zalogi »Pri zlati ribi« gospe Bernatovičeva in Mikšičeva; v cvetlični zalogi Mestni trg 20. I. gospa Vida Pogčnikova; v zalogi na Poljanski cesti ga. L. Turkova; na juž. kol. ga. inž. Šegova; v kavarni »Evropa« gospe Reisnerjeva in Ruzičkova; v zalogi na Marije Terezije cesti 6 gospe Gašperlinova in Krčeva; v »Narodnem domu« gospa Klobučarjeva in Nagličeva; v »Narodni kavarni« gospe Hrenova in Sičeva; zalogi v kavarni »Zalaznik« gospa Josipina Košičkova; zalogi v »Mestnem domu« gospa Černetova; zalogi na Ambroževem trgu gospa Predovičeva; zalogi v Kolodvorski ulici 3 gđ. Mikuleva; zalogi v Ahaciljevi in Cegnarjevi ulici gospa Trškanovala; zalogi v Šelenburgovi ulici gospe Widrova in Hudovernikova; zalogi v kavarni »Prešern« gospe dr. Šviglijeva in Tekavčičeva; zalogi na Bregu gospa županja dr. Tavčarjeva; zalogi na Rimski cesti gospa Pfeifferjeva; zalogi v gostilni pri »Čadu« gospa Avgusta Danilova.

Zvečer se je vršil v »Narodnem domu« v zahvalo vrlim damam sijajen ples, ki je združil ogromno množico občinstva iz vseh slojev. Pri plesu je v veliki dvorani svirala nemurno »Slovenska Filharmonija« pod priznanim spretnim vodstvom gospoda Jakla. V stranskih prostorih pa je skrbel gosp. Dražil, da je bilo tudi za neplesalce pripravljeno do-

volj okrepčila. Pred prvo četvorko je godba zasvirala »Lepo našo domovino« v čast »Hrvaškemu akademskemu športnemu klubu«, ki je kljub naporom popoldneva obiskal tudi ples in s tem pokazal svoje simpatije do bratskega naroda. Pri prvi četvorki, katero je aranžiral gosp. Hotko, je plesalo 130 parov. Udeležba je bila zelo dobra, obiskalo je prireditev mnogo odličnjakov, pa tudi priprosto ljudstvo je bilo mnogoštevilno zastopano. Kakor pri cvetličnem dnevu, pa je prevzela tudi pri plesu patronanco gospa županja, ki je vedno pripravljena, nuditi mladini tudi potrebno razvedrilo.

V splošnem je treba omeniti, da je cvetlični dan potekel zelo animirano in živahno in da ni prišlo do nikakršnih neprijetnih prizorov, razen da sta na Sv. Petra cesti se obnašala dva klerikalca precej robato napram gospodičnima prodajalkama.

Upati je tedaj, da bo prinesel tudi letošnji cvetlični dan lep uspeh za »Branibor«, družbo sv. Cirila in Metoda, dijaško podporno društvo »Radogoj« in »Slovensko sokolsko zvezo«.

Dnevne vesti.

+ Deželnozborska volitev v Ljubljani dne 24. septembra bo prav zanimiva. Proti kandidatoma narodno - napredne stranke postavijo svoje kandidate klerikalci, socijalni demokratje in Nemci. Kandidata nemške stranke sta odvetnik dr. Eger in ravnatelj stavbinske družbe Pammer.

+ Klerikalci in deželnozborska volitev v Ljubljani. Napredna kandidata za deželnozborsko volitev v Ljubljani, ki se ima vršiti dne 24. t. m., sta bila znana že v tistem trenutku, ko je klerikalna deželnozborska večina nasilno in protipostavno razveljavila zakonito izvolitev prof. Jos. Reisnerja in tržnega nadzornika Adolfa Ribnikarja za deželne poslance. Jasno je bilo vsakomur in v naprednih časopisih in na naprednih shodih se je to vnever naglašalo in poudarjalo, da bosta tudi pri ponovni volitvi dveh deželnih poslancev v Ljubljani napredna kandidata ona dva moža, katerih navzočnost v deželnem zboru je klerikalce spravila tako z ravnotežja, da se niso pomišljali seči po orožju nasilstva in protizakonitosti, samo da bi se vsaj začasno iznebili kontrole teh dveh jim toli neprijetnih oseb v deželni zbornici. Dasi je bilo torej vsej javnosti že zdavna znano, kdo sta napredna kandidata, vendar klerikalci še do danes niso objavili svojih kandidatov, dasi je dan volitve že takorekoč pred duri. O vzrokih te rezerviranosti se mnogo govori po Ljubljani. Pred vsem se govori, da klerikalci ne morejo dobiti kandidatov, ki bi hoteli iti v boj — brez upa zmage. Prvotno sta bila za ta posel določena znana večna kandidata dr. Gregorič in Kregar. Toda to pot se moža energično upirata in nečeta več v ogenj, ker vesta, da tudi to pot ne bo dobiti kovanja. Zato je pri klerikalcih še danes odprtorej natečaj za dva deželnozborska kandidata. Ker pa s to stvarjo ni v zvezi nobeno korito, tudi ni nobenih kompetentov. Zato se prav lahko zgodi, da bosta ob koncu koncev vendarle morala zopet nastopiti naša stara znanca Dioskura dr. Pogoreto in Kregar.

+ Obnovljena Hafnerjeva afeta. V soboto se je vršila pred sodiščem v Kostanjevici obravnava proti Urbanu Zupančiču, ki je bil svoječasno obsojen v 1 mesečen zapor in plačilo 5000 K kot odškodnino notariju Mateju Hafnerju, češ, da je v znani Hafnerjevi aferi krivo pričal proti Hafnerju. »Ubogi Urban«, kakor ga je krstil dr. Slanc, je to kazem že odsele, povrh pa mu je Hafner še prodal njegovo kočjo in zemljišče. Trudu dr. Slanca se je posrečilo, izposlovati obnovu kazenskega postopanja proti Zupančiču. Pri sobotni obravnavi je bil »ubogi Urban« oproščen, in sicer na podlagi izpovedb novih prič. S tem je stopila Hafnerjeva afeta v nov štadij, ker se bo moralo kazensko postopanje obnoviti tudi proti notariju Hafnerju. K stvari se še povrnemo.

+ Deutsche Bauern aus Oberkrain. Jako radovedni smo, kdo so tisti »Deutsche Bauern aus Oberkrain«, o katerih piše »Weltblatt«, da so vzbujali splošno pozornost v njihovih narodnih nošah na evharističnem kongresu. Že mogoče, da jih je dr. Schuschnerski predstavil svojim dunajskim zaveznikom kot »deutsche Bauern« ali pa se ti dozdevni kmetje sramujejo slovenskega jezika in govore nemški, da mislijo Dunajčani, da so res Nemci. Vsi naredi so pod narodnimi zastavami prepevali po Dunaju svoje narodne himne tako: Hrvatje, Poljaki, Čehi itd. samo od Slovencev se tega ne čita. Seveda »Deutsche Bauern aus Oberkrain« pod komando svojega

voditelja ne smejo pokazati, da so v resnici Slovenci!

+ Otročje šikane. V soboto smo priobčili z ozirom na predstoječe deželnozborske volitve v Ljubljani tale volilni oklic: »Narodno - napredni volilci! Dne 24. t. m. so dopolnilne deželnozborske volitve. Ker je sedanja deželnozborska večina proti vsem zakonitim predpisom nasilno razveljavila mandata naših dveh poslancev, je naša posebna dolžnost, da fsta gospoda zopet kandidiramo. Kandidata narodno - napredne stranke sta Jožef Reisner, c. kr. profesor v Ljubljani in Adolf Ribnikar, mestni tržni nadzornik v Ljubljani. Za izvrševalni odbor narodno - napredne stranke: dr. Ivan Tavčar.« — Ta oklic državno pravnistvo ni zaplenilo, ker pač ni našlo v njem niti sledu kake protizakonitosti. Istočasno so bili natisnjeni tudi ulični lepaki z **dobesedno istim oklicem.** Ko pa je plakater te lepake danes predložil v odobrenje deželni vladi, so mu izdali ta-le ferman: »Nabijanje je dovoljeno proti temu, da se izpusti, oziroma prelepi stavek »proti vsem zakonitim predpisom nasilno.« Ljubljana, 16./9. 1912.« Prav čisto nič se ne razburjamo radi te nove »briljantnosti« velemodre deželne vlade, ker smo takšnih gluposti že dosita navedeni, če pa mislijo abderitje na Bleiweisovi cesti s takšnimi otročjimi šikanami — in šikane, prav otročje šikane so to, kar počenja — spravi ti koga iz ravnovesja, se prav zelo motijo. Sicer pa ali ima preslavna deželna vlada morda slabo vest, da se je lotela kar kolika, ako kdo spregovori o nezakonitostih, ki so dandanes žal na dnevnem redu na Kranjskem? Zdi se, da je tako, ker drugače si ne moremo prav tolmačiti njene velike občutljivosti!

+ Bolgarski minister v Ljubljani. Slovenskega časnikarskega kongresa v Ljubljani 1. 1908. se je udeležil kot edini bolgarski zastopnik g. Anton Frangja, odvetnik v Sofiji. Ko je lani prišlo na Bolgarskem na krmilo ministrstvo Gešov, je bil g. Frangja poklican v kabinet kot železniški minister. Nedavno tega so g. ministra Frangjo v Sofiji posetili trije Slovenci. Minister jih je sprejel z veliko ljubeznivostjo, se z velikim zanimanjem informiral o slovenskih razmerah ter ob slovesu s posebnim poudarkom izjavil: »Dneve, ki sem jih preživel v Ljubljani in na Slovenskem, štejem med najlepše v svojem življenju. Krasno uspehi kongres in prireditve, ki so bile ž njim v zvezi, so mi ostale v svoji izredni prispričnosti in ljubkosti v najlepšem spominu. Prve svobodne trenotke bom uporabil v to, da zopet posestim krasno belo Ljubljano in divni slovenski Bled.«

— V spomin septembrskim žrtvam! Bliza se obletnica septembrskih dogodkov v Ljubljani. Dne 20. septembra ob 8. zjutraj bo imel č. g. Ivan Vrhovnik, župnik trnovski, cerkveno opravilo v trnovski mestni cerkvi. K temu opravilu se vabijo Slovence in Slovenci, da dokazujejo hvaležni in častni spomin nedolžnim žrtvam dogodkov septembra meseca leta 1908.

— Šiškarji, ki se udeležijo skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, dobe legitimacije za znižano vožnjo pri gosp. Dragotinu Moharju v Spodnji Šiški.

— Primarij dr. Ivan Jenko pošilja za cvetlični dan zaradi odsotnosti 30 K.

— O razmerah v žrebčarni v Mostah smo dobili več pritožb. Ko dožemo, da - li so pritožbe utemeljene, bomo dotične dopise priobčili.

— Ljubljanska filijalka c. kr. priv. kreditnega zavoda za trgovino in obrt je darovala društvu slovenskih časnikarjev za njega penzijski zaklad sto kron. Društvo izreka ravnateljstvu za to darilo toplo zahvalo.

Udeležencem glavne skupščine je dovolilo ravnateljstvo južne železnice okoli 20% znižano voznino s postaj od Gradca, do Logatca, do Trsta in nazaj ob oddaljenosti 101 kilometer. Za tozadevno legitimacijo, ki velja za čas od 20. do 25. septembra t. l. za vse osebe in brzovalke, oglaš naj se vsak, kdor ji želi dobiti, v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom.

Najdeno. Našla se je zlata dijamantna zapestnica na vrtu gostilne pri »Križu«. Izgubiteljica jo dobi pri gđ. Ivanki, natakariči v salonu istotam.

Izgubljeno in najdeno. Gđ. Marija Heinricherjeva je izgubila zlato žensko uro. — Ivana Kunstljeva je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Solški učenec Fran Selan je našel na kolodvoru žensko ročno torbico zdvema robema, otroško čepico in vozno izkaznico s sliko. — Gospod Franjo Predalič je našel zlato žensko žepno uro ter jo oddal na magistratu.

Včeraj popoldne je bila izgubljena srebrna škatulja za svačnice na

sokolski veselici v Št. Vidu. — Pošten najditelj je naprosen, da jo odda proti nagradi v »Narodni tiskarni«.

Pogrešan umoboln človek. Dne 4. t. m. je odšel Simo Radojčič iz Bojance, velike, suhe postave, obrbit, v sivi suknji in v belem klobuku, v domači platneni srcaji neznano kam. Iz Amerike so ga poslali domov, ker se mu je že tam omračil razum. Simo Radojčič je miren blaznik in spada v občino Adlešiči v Beli Krajini. Njegov oče prosi, ako se ga najde, naj se ga odpravi domov ali pa na občino Adlešiči. Sled mu je proti Zužemberku.

S ceste. Ko se je v soboto po Bleiweisovi cesti z enopreznikom peljala posestnica Fraciška Marekova iz Dobrove; se je snelo pri vozu kolo, vsled česar je padla z voza ter se po obrazu nekoliko poškodovala. — Po isti cesti je peljal včeraj hlapec Jakob Pošavec konja v civilno jahalnico. Le-ta se je ustrašil nekega avtomobila, se hlapcu strgal ter pridiral v Beethovenovo ulico, kjer so ga prijeli.

V Ameriko se je hotel danes odpeljati leta 1891. v Damlju pri Crnomlju rojeni Ivan Kobetič ter se s tem izogniti vojaški suknji. Nakano mu je pa preprečil na južnem kolo-dvoru službujoči nadstržnik Večerin stem, da ga je aretirali. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Delavsko gibanje. V soboto se je odpeljalo v Ameriko 50 Bulgarov, 55 Hrvatov in 20 Slovencev. 30 Hrvatov je prišlo iz Nemčije, 52 Slovencev se je odpeljalo v Solnograd. — Včeraj je šlo v Ameriko 135 Macedoncev, 40 Hrvatov in 5 Slovencev, nazaj je prišlo pa 10 Slovencev in Hrvatov. V Hrb je šlo 25, v Buchs 15, na Westfalsko pa 25 Hrvatov.

Žepna tatvina. Ko je v soboto ponoči Meta Tomažičova kupovala na južnem kolodvoru pri avtomatu sladkor, ji je bila med tem časom iz žepa ukradena črna denarnica, v kateri je imela okoli 4 K drobiža, vozni list do Trsta in več potrdil tvrde Zajec za razno zlatnino, katero je dala tja v popravilo.

Elektrodiagnostika »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega spreda. Posebno ugaja gledalcem krasna učer-kovita drama »Med nebom in vodo«, in pa komična učinkovitost Mirko, Napoleon in kozaki. Tudi ostale slike so jako lepe.

Dunajski damski elitni orkester pod vodstvom gdne. Anice Rittsteiger, koncertuje danes in prihodnje dni v kavarni Central na Sv. Petra nasipu.

Izpred sodišča.

Obpravna pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Vzor terciarka. Priletna terciarka Ana Lepič je prišla nadlegovat Ano Kondrič, na katero ima posebno krščansko jezo in bi jo rada spravila v zapor iz same krščanske ljubezni. Ker je pa Ana Kondrič ravno pestovala otroka in je Ana Lepič začela razsajati, jo je Kondrič vrgla iz stanovanja in ji obljubila, da jo bo še vedno, kadar bo prišla razsajat. V sveti jezi je Ana Lepič tožila Ano Kondrič, katero je pa sodnik oprostil, ker ni storila nič nepostavnega. Miroljubna terciarka je vložila tožbo v drugič in sicer nemško. »Hohes Gericht! Ich Klage die Ana Kondrič an, weil sie mich in die Häuser herum ausrichtet, dass sie mich bei die Tür hinausgeschmeißt hat!« Na to krasno obtožnico je sodnik Ano Kondrič zopet oprostil. Iz gole ljubezni je tretjerednica vložila priziv na okrožno sodišče, Ana Kondrič pa tožbo na okrajno sodišče zaradi žaljenja, ker jo je tretjerednica Ana Lepič razžalila z besedami: »Mein Gott, gospod sodnik, al' laže, kako laže ta unverschämtes Mädl!« O uspehu vzorne tretjerednice bomo poročali.

Društvena naznanila.

I. obrambna razstava. Včeraj dopoldne se je otvorila v znanem Jakopičevem paviljonu v Lattermanovem dvoredu I. obrambna razstava. Otvoril jo je predsednik »Prosvete« g. Zorman. Poudarjal je pred vsem namen razstave, ki naj razširi zanimanje za narodno obrambno vprašanje. Nato je pozdravil številne udeležence med temi posebno: župana dr. Iv. Tavčarja in gospo županjo kot zastopnico »Splošnega slov. ženskega društva«, podžupana ljubljanskega g. dr. Trillerja, starostu Sokolske zveze g. dr. Oražna, ravnatelj g. Ivana Hribarja, zastopnika »Matične Slovenske« g. Frana Ilesiča, prvomestnika Ciril-Metodove družbe ravnatelj Senekoviča, predsednika »Braničev« notarja g. Hudovernika, zastopnika »Casnikarskega društva« kontrolorja mestne hranilnice g. Trstenjaka, zastopnika »Izobraževalnega kluba« prof. gosp. Berceta in razne druge udeležence, ki so se odzvali povabilu »Prosvete« in posetili otvoritev te za slovenski narod vele-

pomembne razstave, ki naj tvori prvo podlago za manjšinski muzej slovenske narodne obrambe. Po oficijelnem nagovoru in pozdravu so predsednik gosp. Zorman, kakor tudi drugi člani »Prosvete« v kratkem pojasnili in razložili navzočim pomen razstavljenih predmetov. Posebno pozornost so vzbujali sledeči razstavljeni predmeti: Statistika izseljevanja narodov, nepostavno šolstvo, fotografije slovenskih šol, narodnostna statistika srednješolcev, statistika napredovanja C. M. družbe Bohinjska podružnica, statistične table o napredovanju Slovencev v raznih mestih, lepak iz leta 1869. za slovenski tabor na Vižmarjih dne 17. maja 1869. — razni zemljevidi, posebno nemški, ki kažejo predrzne zahteve oholih sosedov Nemcev, kako si hočejo razdeliti v bodočnosti Srednjo Evropo in zavladati kot gospodarji 4 morij, pri tem pa uničiti vse, kar jim je na poti, posebno Slovence. Zanimivi so tudi stari zemljevidi, ki pričajo, kako in koliko je pretrpel slovenski narod pred tuji sosedji in koliko je že izgubil. V tem oziru je posebno zanimiva karta Ogrskih Slovencev, še bolj pa karta Beneških Slovencev. Dalje nudi razstava nebroj raznih knjig in brošur slovenskih in nemških, ki jasno kažejo koliko so pred nami naši sosedje, oziroma naselniki med nami, Nemci v narodno obrambnem delu, če bi se smelo njihovo tozadevno intenzivno delo tako kvalificirati. Treba je, da prestopamo, ko smo že prebili toliko napadov in narodnostnem vprašanju, in pokazali tujcem, da kljub temu napredujemo, tudi mi v ofenzivo in ta korak, ki ga je napravila »Prosveta« z otvoritvijo I. obrambne razstave, naj se smatra kot prvi korak v smislu ofenzive slovenskega naroda proti zatiralcem Slovencev in Slovenstva. Razstavljenih je še veliko zanimivosti in vsem priporočamo, da si to razstavo natančno ogledajo in prestudirajo razstavljenih predmetov. Razstava ostane odprta do 20. septembra, vstopnina je samo 20 vin.

Absolventi kmetijske družbe na Ormu so se sešli včeraj dopoldne v prostorih gostilne pri »Perlesu« v Prešernovi ulici, kjer je bil ustanovni občni zbor za svoje novo društvo. Zborovanje je bilo povoljno obiskano, bilo je nad 50 udeležencev. Zborovanje je otvoril g. Jakše, ki je v svojem nagovoru utemeljil že davno in večkrat izraženo potrebo o nujni organizaciji absolventov te šole. Ta zveza, ki ne bo nudila samo osebnim udeležencem in njihovim naslednikom koristi, marveč bo marsikaj pripomogla tudi na občnem razvoju in pridobitve pravic Slovencev v splošnem in praktičnem življenju, je pomembna in je želeti, da to novo društvo vrlo uspeva v prid slovenskim učencem, kakor tudi v prid in napredek celokupnega slovenskega naroda.

Občni zbor »Slovenske Filharmonije« se vrši, kakor smo že poročali, jutri ob 8. uri zvečer v vrtnem salonu restavracije »pri Rimljanu« (Valentin Mrak), Rimska cesta št. 4. — Zelimo mnogobrojne udeležbe.

Nogometna tekma. Včeraj se je vršila na tivolskem igrišču zanimiva nogometna tekma in sicer med ljubljansko »Ilirijo in najboljšim jugoslovanskim moštvom H. A. S. K. iz Zagreba. Tekma je vzbujala že par dni pred nedeljo veliko zanimanje med občinstvom in se je dokončala nepričakovano ugodno za naše igralce. Hrvški igralci so brezdvomno boljši igralci in tudi močnejši, kar se je poudarilo pri nas že pred tekmo. Da ostanejo Hrvati zmagovalci je bilo ovidentno, vendar pa je bilo za »Ilirijo« v kakšnem razmerju se igra dovrši. Igra je bila velezanimiva. Kljub premoči, je dobilo priznana najboljša jugoslovanska društva samo 3 gole, naši pa žal niso dosegli nobenega. Igra je bila zelo mirna in ena najlepših, karsmo jih videli v Ljubljani. Igra je vodil inženir Exner. Gledalcev je bilo nad 1500 ne vstevši one, ki so še vedno zastojali gledali. Ta tekma je dokazala, da »Ilirija« uspeva in da pri smotrenem delu lahko doseže končno prvenstvo na jugoslovanskem ozemlju.

Prosveta.

Ljudske predstave v ljubljanskem Slovenskem gledališču. Stojčica na stališču, da bode gledališče pristopno prav vsem slojem, je intendantca Slovenskega gledališča sklenila, v letošnji sezoni prirediti ljudske predstave ob tako izdatno nižjih cenah, da bo tudi revnejšim delavskim in ljudskim slojem omogočeno redno posejanje gledaliških prireditev. Tako bo n. pr. sedež v parterju, ki sicer stane K 3-40, pri večernih ljudskih predstavah veljal samo K 2-— pri popoldanskih samo K 1-60; balkonski sedež, ki sicer stane K 2-—, samo K 1-— oziroma 80 vin; galerijski sedež, ki sicer stane K 1, samo 60 v; dijaško stojišče samo 40 v, galerijsko stojišče samo 20 v. Cene so nastavljene tako nizko, da bo izkupiček ravno šel pokrival troške; niže jih pri naših razmerah ni mogoče nastaviti. Uprižarjale se bodo opere, operete,

spevoigre in drame prav tako vestno kakor pri dražjih večernih prireditvah, izbrali pa se bodo komadi, ki sicer odgovarjajo ljudskemu okusu, pa imajo vendarle gledališko-umetniške vrednote. Intendantca ljudstvu noče podajati plitkih stvari, ampak hoče pokazati, da je v svetovni gledališki literaturi zadosti umetniško dobrih iger, ki so po vsej priliki zmožne omiliti se tudi najširšim slojem. Večerne ljudske predstave bodo vsako drugo sredo zvečer od osme ure nadalje in ob tistih nedeljah in praznikih popoldan, ko ne bo otroških predstav. Intendantca ima resno voljo gledališče demokratizirati, na voditeljih naših ljudskih in delavskih organizacij pa je, da ji omogočijo izvršitev tega njenega programa. Saj se razume po sebi, da bi morala intendantca prirejanje ljudskih iger ustaviti, čim bi se izkazalo, da povzročajo Slovenskemu gledališču izgubo.

Dijaške predstave v ljubljanskem Slovenskem gledališču. Zavedajoča se kulturne misije, ki jo ima gledališče izpolnjevati v oziru na splošno naobrazbo in likanje estetičnega okusa, je intendantca sklenila, v bodoči sezoni redno prirediti specialne predstave, pri katerih se bodo uprizarjali klasični dramski in glasbeni komadi. Kakor pri ljudskih predstavah bodo tudi pri dijaških predstavah cepe znižane na skrajni minimum. Predstave bodo popoldanske in sicer se bodo vršile vsakih štirinajst dni na tisti popoldan, ki ga bo c. kr. dež. šolski svet določil kot vseh šolskih dolžnosti prost popoldan. Intendantca si dovoljuje slavna šolska vodstva opozoriti na to svojo namero ter vdano prosi njihove podpore pri izvrševanju tega njenega izobraževalnega programa.

Otroške predstave v ljubljanskem Slovenskem gledališču. Kakor doslej bode Slovensko gledališče tudi v bodoče od nedeljah in praznikih popoldan prirejalo otroške predstave, za katere ima intendantca v programu prav efektne in primerne nove, pri nas še ne uprizarjene komade.

Narodna obramba.

Ni ameriška reklama ako vabi C. M. podružnica za Skofljico in okolice vse rodoljubne kroge iz Ljubljane in okolice, da pohite v nedeljo, dne 22. t. m. v Lavrico, kjer se priredi velika in zanimiva veselica po naklonjenosti novega gospodarja na Lenčevem posestvu g. Ogrina iz Braziliije. G. Ogrin želi spoznati rodoljubne kroge in obenem koristiti naši šolski družbi, zato je prevzel sam vse stroške prireditve. Založen je z najboljšo pijačo in z vsakovrstnimi jedili. V slučaju slabega vremena spravi vse goste pod streho, ako bi povsod zmanjkalo prostora, pa v — klet.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. notar Carli v Zužemberku 5 K iz kazenske poravnave Košak ca. Zabukovec. G. Luka Česnik z Bača pri Knežaku je daroval 10 K in obenem izročil večjo vsoto starega in ptujega denarja ge. Mar. Urbančičeve. G. Louis Pirc v Clevelandu je poslal po tvrdki Fr. Sakser, New York, zopet 50 K. G. Pirc deluje resnično vzorno in požrtvovalno v korist C. M. družbe. Gdč. Vida Cvar je nabrala v veseli družbi v Ortneku 2 kroni. Družba je prejela prebitek veselice počitniškega tečaja »Slovenske šolske Matice« v znesku 24 K. Hvala!

Pozor p. n. udeleženci letošnje Ciril - Metodove skupščine! Delegati, ki pridejo v Trst dne 21. t. m. in žele, da se jim oskrbi zanesljivo prenočišče, naj se oglase pri g. tajniku moške podružnice Vinku Engelmannu, Trst, D. Bramante 4, II.

Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda je razposlala zglasnice in glasovnice za veliko skupščino v Trstu. Če ni kak opravičenec prejel tozadevnih tiskovin, naj se blagovoli do 18. t. m. obrniti na družbeno pisarno. Na veliki skupščini v Trstu bodo dobili za volitev potrebne tiskovine vsi oni, katerim se niso mogle iste radi neznanega naslova dostaviti.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda želi, da bi vsi oni, ki mislijo poslati brzojavke ob priliki velike skupščine v Trstu, poslali mesto teh izpolnjene poštne nakaznice ali družbene položnice. Vsak znesek, tudi še tako majhen se s hvaležnostjo sprejme.

Podružnica Ciril in Metoda za Senožeče in okolico ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih g. Antona Sadneka, h kateremu se vse člane vljudno vabi.

Razne stvari.

*** Razsodba o Jukičevem procesu** še ni potrjena. Nekateri provincialni hrvaški listi in tudi neki zagrebški listi so prinesli vest, da je septemviralni sodni dvor potrdil rozsodbo sodnega dvora v Zagrebu v procesu proti Jukiču in tovarišcem. To pa ne odgovarja resnici, ker se sep-

temviralni sodišče še ni bavilo s to razpravo. Pritožba nekega zagovornika je bila zaradi nekega formalnega pogrška zavrnjena, zagovornik ga je popravil in vrnil včeraj sodne akte. Torej je še le včeraj septemviralni sodni dvor dobil vse potrebne akte.

*** Morilec dr. Gibson.** Iz New Yorka poročajo: Predno so aretirali odvetnika dr. Gibsona, so se dogodili izvanredni prizori. Njegovo hišo so obkolili detektivji, ki so ponoči razsvetljevali verando, na kateri je spal Gibson, z metalci svetlobe. Ker ima Gibson avtomobil s 60 konjskimi silami, so imeli detektivji pripravljena dva enaka avtomobila. Pred včerajšnjim jutraj je šel dr. Gibson kakor navadno v svojo pisarno. Sledili so mu detektivji, reporterji in radovedneži. Razpoloženje množice je bilo napeto in sovražno. Slišali so se klici: Morilec! Gibson je ostal miren. Kadir je in bral. Ko so ga vprašali, ali je dobro spal, je odgovoril: Gotovo! Človek z dobro vestjo spi vedno dobro. Zda preiskujejo vzroke smrti štirih drugih klientov Gibsonovih, med temi neke škotske vdove z imenom Oneill. Gibson trdi, da se mrtva ni imenovala Szabo, temveč Ritter, ki pa ni bila Dunajčanka. Skušal jo je rešiti, pri tem je bil pa sam v smrtni nevarnosti, ker se ga je oklenila.

*** Nemška kultura.** Opat Wetterle izdaja v Kolmarju mesečnik, ki ima posebno rubriko »Muzej nemške civilizacije«. V eni poslednjih števil objavljala sledeči dokaz nemške kulture. Pri nekem štrasburškem zlatarju je kupil opat Wetterle za 12 in pol franka lobanjo mlade deklice, iz katere je bila napravljena čaša za vino. Neki nemški medicinec v Strassburgu je imel zaročenko, ki mu je umrla. Čez nekaj časa je prišel k zlatarju ter ga prosil, naj mu iz lobanje, ki mu jo je prinesel, napravi čašo. Ko je bila čaša gotova, se mu je zdela cena previsoka, vsled česar je ni hotel vzeti. In tako jo je kupil opat Wetterle.

*** Ladijska poročila Cunard Line.** Parnik »Pannonia« je v ponedeljek, dne 9. t. m. ob 7. jutraj na poti v New York prispel v Gibraltar.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vprašanje prestolonasledstva v Avstriji.

Budimpešta, 16. septembra. Časopisu »Vilag« piše bivši minister Christoff, da je prestolonaslednik Fran Ferdinand pisal papežu pismo, v katerem ga prosi, da naj ga odveže od prisega, s katero se je odpovedal za časa svoje renunciacije prestolu za svoje otroke. Papež je poveril svojega ablegata na evharističnem kongresu kardinala Van Rossuma z nalogo, da konfirira s prestolonaslednikom ter da ga pregovori, da opusti to svojo namero. V ogrskih političnih krogih vzbuja ta prestolonaslednikov korak velikansko zanimanje, ker smatrajo prestolonaslednikovo renunciacijo za državni akt, ki se inkorporira ustavi, ter je ta akt popolnoma neodvisen od volje ali dobrohotnosti papeža.

Skupna ministrska konferenca.

Dunaj, 16. septembra. V soboto popoldne ob 3. se je vršila skupna konferenca pod predsedstvom zunanjega ministra grofa Berchtolda, ki sta se je udeležila tudi oba ministrska predsednika, vojni minister Aulenberg, finančni minister Bilinski ter mornariški poveljnik admiral grof Montecuccoli. Posvetovali so se o pripravah za delegacijsko zasedanje in k vprašanjem, ki se bodo razvila v delegacijah. Oba finančna ministra Zaleski in Telesky se nista udeležila posvetovanj, ker finančnih vprašanj ni bilo na dnevnem redu.

Dunaj, 16. septembra. Koncem sobotne seje je govoril grof Berchtold o mednarodnem položaju, zlasti na Balkanu, ter o njegovih nasvetih v italijansko - turškem vprašanju. Tudi je poročal o svoji intervju z nemškim državnim kancelarjem v Buchlovu ter sporočil, da noče posesti Italijo v pavzi med obema delegacijskima zasedanjema.

Dopolnitev kabineta.

Dunaj, 16. septembra. Pogajanja glede zasedanja trgovskega in poljedelskega portfelja še niso končana, najbrže se izvrši nadomestitev tekom prihodnjega tedna.

Evharistični kongres.

Dunaj, 16. septembra. 68letni kmet Cerneda iz bližine Brna je včeraj med procesijo umrl zadet od kapi. — 46letna žena zasebnega uradnika Stranska iz Šentjurja ob Južni železnici je znorela za versko blaznostjo. 45letni tirolski kmet Josip Pergel je zblaznel vsled verske blaznosti. Na Marijahilferici je zblaznela neka ženska iz Pariza, ki se je izda-

jala za Jeane D' Arc ter obljubljala, da bo vse udeležnike kongresa rešila pekla. Župnika Brzobohatega iz Dovbrave je zadela ob 4. popoldne na cesti srčna kap. Prijor benediktinec pri Bocnu Gassner, 70letni star, se je zgrudil mrtve. V Breitenfeldu je ob polu 5. padla neka ženska, ter so jo prenesli v cerkev, kjer so konstatirali njeno smrt.

Sankcija koroškega deželnega zakona.

Dunaj, 16. septembra. Meseca februarja je sklenil koroški deželni zbor permanenco šolskega odseka. Dne 7. septembra je cesar ta zakon sankcioniral.

Ogrsko.

Budimpešta, 16. septembra. Ministrski svet je imel pod predsedstvom ministrskega predsednika Lukacsja sejo ter se zvečer posvetuje tudi z opozicijo.

Predznaki bolgarsko - turške vojne.

Sofija, 16. septembra. Od bolgarsko - turške meje poročajo o zbiranju mnogoštevilnega vojaštva. Vsak vlak, ki pride z Bolgarskega na turško zemljo, zasedejo turški vojniki in ga preiščejo. V vsakem vozu je tudi tajni agent. Potniki v rajonu jedrenske trdnjave ne smejo zapustiti vozov. Vsak dan zapirajo v turških mestih Bolgare.

Mirovna pogajanja.

Rim, 16. septembra. Italijansko-turška mirovna pogajanja so bila zaključena in posredovalci so se odpeljali, da poročajo svojim vladam, ki bodo na podlagi njih poročil svojim oficijoznim posredovalcem naročili skleniti in poverili nalogo skleniti mir. Gre namreč samo še za vprašanje suverenitete in je upati, da najdajo oficijozni posredovalci tudi v tem vprašanju sporazumljenje. V najkrajšem času se sestanejo oficijozni zastopniki na italijanskih tleh. Ako ravno bo že v prihodnjih dneh sklenjen mir, ga bodo zastopniki obeh vlad podpisali šele po izvršenih turških volitvah.

Kelmorajn, 16. septembra. Kölnsche Zeitung, izve, da se bodo v kratkem v Italiji nadaljevala mirovna pogajanja.

London, 16. septembra. »Daily Mail« poroča, da so se končala italijansko - turška mirovna pogajanja brezuspešno, ter, da ni prišlo glede vprašanja suverenitete v Tripolitani do nikakega sporazuma.

Carigrad, 16. septembra. Uradno se zatrjuje, da so bila neoficijalna mirovna pogajanja brezuspešna.

Brodovja v Sredozemskem morju.

Pariz, 16. septembra. Glasom oficijalnega poročila bo mornariška uprava najbrže odkazala 6 oklopnih tretjega brodograja pristanišču v Biseri, ker ni mogoče misliti na to, da bi vojno pristanišče Toulon samo preskrbelo vso mornarico z živili.

London, 16. septembra. Najbrže bo Angleška prej reorganizirala svojo sredozemsko mornarico, kakor so pričakovali. Ena križarka se ne vrne več na Malto, druga pa je dobila nalogo, da se vrne na Angleško, kamor ji sledita v kratkem še dve drugi. Tretje brodograje zapusti Malto, če dosežejo one štiri križarke Angleško. Za Kreto določeni podmorski čolni se odpeljejo, če bo pripravljeno zanje stojišče. Anglija si prizadeva, prepustiti svoje mesto novemu francoskemu vojnemu brodograju.

Bavarsko-portugalski komplot.

Monakov, 16. septembra. Vesti o bavarsko-portugalskem komplotu, na katerega čelu je baje stala vojvodinja Karla Theodor, so bile sicer demontirane, vendar vztrajajo listi pri svojih trditvah in socialnodemokratični list zahteva javno obtožbo ter izjavlja, da bo doprinesel dokaz resnice. V vladnih krogih se trudijo, da bi stvar potlačili. Veliko pozornost vzbuja dejstvo, da list centra napol priznava to dejstvo.

Tarifna vojna.

Berolin 16. sept. Kakor znano, je trajala že več kakor 6 mesecev tarifna vojna med nemškimi in avstrijskimi železnicami, ki so ga povzročile avstrijske državne železnice, ker so poteegnile en del bavarskega tranzitnega prometa v Švico in Francosko s pomočjo znižanih tarifov na Arlsko železnico. Sedaj je prišlo do sporazuma. Pri prihodnjem terminu, t. j. 15. oktobra, pridejo dosedajni tarifni zopet do veljave za kar dobe avstrijske železnice na Bavarskem primerne koncesije.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Borzna poročila.Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 16. septembra 1912

Načrtni papirji.	Denar	Diagonali
4% majeva renta	86-85	87-05
4% srebrna renta	90-10	90-30
4% avstr. krona renta	86-85	87-05
4% ogr.	86-55	86-75
4% kranjsko deželno posojilo	53-50	94-50
4% k. o. češke dež. banke	90—	91—

Srečke.	Denar	Diagonali
Srečke iz 1. 1860 1/2	442—	454—
„ 1864 „	614—	626—
„ tiske	298-50	310-50
„ zemeljske I. izdaje	282—	294—
„ II.	253—	265—
„ ogrske hipotečne	243—	255—
„ dun. komunalne	479—	491—
„ avstr. kreditne	480—	492—
„ ljubljanske	68-50	74-50
„ avstr. rdeč. križa	53-50	59-50
„ ogr.	33-50	39-50
„ bazilika	31—	35—
„ turške	247-90	250-90

Delnice.	Denar	Diagonali
Ljubljanske kreditne banke	439—	440—
Avstr. kreditnega zavoda	643-25	644-25
Dunajske bančne družbe	535—	536—
Južne železnice	113-60	114-60
Državne železnice	708-90	709-60
Alpine-Montan	1073-50	1074-50
Češke sladkorne družbe	364—	368-50
Zivnostenske banke	278—	279—

Valute.	Denar	Diagonali
Cekini	11-39	11-44
Marke	117-75	118-05
Franki	95-50	95-60
Lire	94-40	94-65
Rublj.	254-12 ⁵	255-12 ⁵

Meteorološko poročilo.

Vilna nad morjem 306-2 Srednji tlačni tlak 736 mm

sept.	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
14.	2. pop.	736-2	15-4	sl. jvzh.	del. jasno
	9. zv.	736-2	9-1	brezvetr.	„
15.	7. zj.	733-6	7-1	„	sk. oblač.
	2. pop.	731-0	15-3	sr. jvzh.	oblačno
	9. zv.	730-7	10-6	sl. jvzh.	„
16.	7. zj.	733-1	7-0	„	megla

Srednja predvčerašnja temperatura 10-6°, norm. 15-0° in včerašnja 11-0°, norm. 14-9°, Padavina v 24 urah 0-0 mm in 0-0 mm

Notarski kandidat

z večletno prakso

se išče za notarijat v Ilirski Bistrici.

Ponudbe z zahtevo plače. 3176

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

:: Izborni okus. ::

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje. 4484

Jščem kovača

na mojo parno žago, ki je izurjen tudi v podkovstvu. Samo na trezne in izurjene moči se boče oziralo. Plača po dogovoru. Nastop takoj.

Ponudbe na upravnishvo Slovenskega Naroda.

3340

VILA

5 sobam z vsemi pritliklinami, hlevom, vrtom in 2 vodnjakoma. Natančnejša posrednisa daje Mate Feretič, podjetnik

Omišalj, otok Krk. 3272

Jšče se gospodična

na stanovanje

obiskuje pripravnico, event. licej.

Več pove upravnishvo »Slov. Naroda«.

Prodajo se 3362

tri ročke

(Trainier) s premakljivo težo. Skupna teža 113 kg. — Poizve se v pisarni

Ed. Kristan, Kolodvorska ul. 41.

Kavarna
vse noč
odprta
LEON
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.Ali ste pokusili
posebno specialiteto
likerja
„Zdravnik želodca!“
3335**Miss Farler**
English lessons

od 1. oktobra naprej, 3336

Gledališka ulica 6, I. nadstr.

Prijavljena od 20. septembra

naprej od 11.—12. dop. ravnotam.

Tovarna sodavice

itd. na Primorskem

se ceno in takoj s koncesijo vred prodaja.

Več pove Brandt, Šiška pri

Ljubljani. 3350

V najem se oddajo

prostori za obrt

ali trgovino s stanovanjem in vrtom

vred, v Idriji št. 226, (Podgorami).

Na razpolago je tudi vsa priprava za

žganjekuho v večjem obsegu. —

Vprašati je pri lastniku te hiše. 3454

Šolske potrebščine

vseh vrst, kakor tudi potrebščine za urade

priporočila po nizkih cenah 3276

Marija Tičar, trgovina s papirjem in galant. blagom

Ljubljana, Sv. Petra cesta 26 (nasproti „Zlate kaplje“).

Prva gorenjska

košariška obrt v Radovljici.

Izdelki državnih učnih delavnic.

Moderno pleteno pohištvo, vrtna zaslonila,

popotne in kupejske košare, cvetlična in sto-

jala za dela, obsežni senčni stoli, zaklopni

stoli, vlaknaste preproge, kopalni čevlji. —

:: Vse porabnosti in luksuzno košarištvo. ::

Ilustrovani cenovnik zastoj.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

Št. 1100/m. š. sv. dne 11. septembra 1912. 3361

Razpis službe.

Na mestni slovenski dekliški šoli v Ljubljani se vsled razpisa c. kr.

deželnega šolskega sveta z dne 7. septembra 1912. št. 6488 v stalno popol-

nitev razpisuje na novo ustanovljeno službeno

mesto učiteljice

združeno z zakonitimi prejemki ljudskega učiteljstva.

Prosilke naj svoje s potrebnimi dokazili opremljene prošnje vlagajo

pri c. kr. mestnem šolskem svetu do 11. oktobra 1912.

Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpo-

števale.

Predsednik: dr. Ivan Tavčar l. r.

Napredaj je mlada 2 meseca stara

psica (Bernhardinka)

pristno pleme. Izve se pri 3339

Franjo Šusteršič, Sv. Jakob v Rožu, Moravsko.

Sprejmejo se
dijaki

na hrano ali samo stanovanje 3301

s posebnimi in neposebnimi vhodi.

„ Streliška ulica šte. 29. „

Dr. Ivan Jenko

zopet ordinira.

3356

Sprejme se takoj pri 3357

J. Modic v Novi vasi pri Rakeku

dobro izvežban

trgovski pomočnik

in ena ženska pomočnica

srednje starosti v trgovino z meš. blagom.

Dijake

sprejme na hrano in stanovanje

učitelj Janko Likar, Nova ulica 3.

Pomoč pri učenju za realko in gim-

nazij — doma. 3359

Prodaja se izborna streljajoča

trocevka

16x16 8 mm. Vse tri cevi so za brez-

dimni smodnik. Puška je še skoraj nova.

Naslov pove upravnishvo »Sloven-

skega Naroda«. 3358

Povodom začetka šole

priporočila

modna in športna trgovina

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte

za dijake in dijakinjeperilo, klobuke, čepice, majice, nogavice, rokavice,
dežnike, kravate, naramnice, podveze, žepne robce,
glavnike, krtače, milo, predpasnike, pase, torbice,
:: gumbce, moderce, telovadne čevlje itd. itd. ::**Šola je tu!**

Predno si nakupite šolske in uradne potrebščine, oglejte

si mojo veliko zalogo, kjer boste nele solidno ampak

tudi najceneje postrežene.

Trgovina šolskih in uradnih potrebščin

Iv. Bonač
nasproti glavne pošte.

K. št. 1042/m. š. sv. 3360

Razpis službe.

Na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je vsled razpisa c. kr.

deželnega šolskega sveta z dne 20. avgusta 1912 št. 5912 stalno popolniti

na novo ustanovljeno službeno

mesto učitelja,

združeno z zakonitimi prejemki ljudskega učiteljstva.

Prosilcem za omenjeno službo je njih pravilno opremljene prošnje po

predpisani službeni poti vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem

najkasneje

do 6. oktobra 1912.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo

vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dne 6. septembra 1912.

Predsednik: dr. Ivan Tavčar l. r.

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole,

učiteljske in licej, za obrtne

in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah

v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani,

v Prešernovi ulici šte. 7.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

3331 Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov

domačega izdelka.

Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga

Brez konkurence.

Najnižje cene.

Solidna postrežba

Gospod Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Na priporočilo g. Medica naročil sem bil za poskušno 1 zavoje Vašega „Sladna čaja“. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mese staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim „Sladnim čajem“ (znanka »Sladin«) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas v ljubeznivi prošnji pošljite mi po četrti pošiljavi takoj še 6 zavojev Vašega „Sladnega čaja“, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Odličnim spoštovanjem udani

Vinko Ogorelec mlj, lesni trgovec,

Skofljica, 10. II. 1912.

Varčne gospodinje!

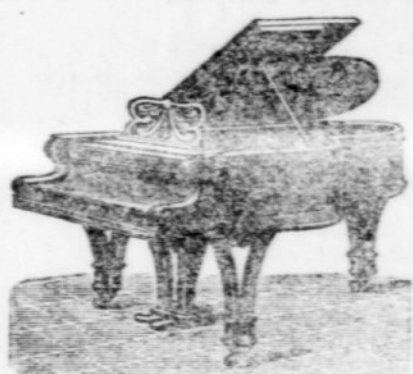
Dočim daste za vsa druga redilna sredstva 1—3 K, velja „Sladin“ ali dr. pl. Trnkoczy-ja „Sladna čaj“ 1 zavoček z 1/2 kg samo 60 v tudi pri trgovcu. Na tisoče ljudi ga zavziva z najboljšim uspehom. Glavne zaloge v Ljubljani lekarna Trnkoczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: VIII, Josefstädterstrasse 25; III, Radezkyplatz 4; V, Schönbrunnerstr. 109; v Gradcu: Sackstr. 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdnica. — Proizkušeno lekarnarsko blago. — Drogijске cene. — Maslin za živinorejce. — Tel. 190.

Pozor! Velikanska zaloga! — Oglejte si! Beritel

Alfonz Breznik

zapriseženi strokovnjak c. kr. dež. sod. in učitelj Glasbene Matice.

»Zvezda« nasproti Ljubljana, Kongresni trg št. 15 »Zvezda« nasproti : nunske cerkve : : nunske cerkve :

Za šolsko leto kupite na obroke od 10—15 K naprej klavir ali harmonij prvih svetovnih vrst: — Bösendorfer, Czajka, Stelzhammer, (neprekosljivi klavirji) H. Heitzmann (najboljši pianini ali amer. harmoniji) Körügel (od 90 K naprej). 10 letna postavovneljavna garancija! Najemnik klavirja postane lastnik istega dočim doseže najemnina višino kupnine. — Uplaševanje in popravila točno in ceno!

Violine, tamburice, strune in vse glasb. orodje po tvojnih cenah. — Šolske muzikalije kompl. v zalogi! — Zahtevajte specialni cenovnik najboljših harmonik. — Svarim pred nakupom event. falsifikatov in navidezno cenega poželjal

Največja in najsposobnejša trdnica na avstrijskem jugu! — Prevzema sestave orkestror, tamb. zboror itd.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-52 zjutraj. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Toplice.

9-09 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Toplice.

3-32 popoldne. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-02 po noči. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linca, (London) Vlissingen, Monakovega, Solnograda, Inomost, Beljaka, Trz, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebn. vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-51 dopoldne. Osebn. vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomost, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osebn. vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Trz, Kranja.

3-00 popoldne. Osebn. iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-20 popoldne. Osebn. vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Trz, Kranja.

7-00 zvečer. Osebn. vlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomost, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-15 zvečer. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Trz, Kranja.

9-13 po noči. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-23 po noči. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-27, 11-50, 3-12,

7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41,

6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Šolske knjige

za vse šole

v najnovejših predpisanih izdajah ter vse šolske potrebščine v najboljši kakovosti priporoča po zmernih cenah

L. SCHWENTNER

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 3 (poslopje „Mestne hranilnice“).

Mesečna soba

velika, lepo meblovana, s svojo pred-sobo in svojim vvhodom. 3321

se takoj odda na Sv. Petra cesti šte. 64.

Učenca

sprejme v trgovino z meš. blagom 3323

F. Skušek, Metlika.

Drože (kvas)

iz vlnskega cveta

zajamčeno čiste, brez vsakega drugega dodatka, prodaja in razpošilja od 3 kg navzgor ceneje od vsake konkurence tovarna vlnskega cveta in drož v Račjem, (Štajersko). 3312

Najfinejše rokavice

pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfiniši kakovosti.

948 Za obila naročila se priporoča

OTILJA BRAČKO

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Razpis vrtnarske službe

Išče se sposoben vrtnar, zmožen za upravo okrajnega vrta za zelenjavo in zgodnje rastlinstvo in za vodstvo okrajne drevesnice. Imeti mora izobrazbo, dabo lahko poučeval oziroma dajal navodila in po potrebi predaval. Plača 1100 (entisocsto) kron Službeno mesto v Črnomlju. Pristranski dohodki zagotovljeni. Prošnje za to službo, ki se odda sporazumno s kranjskim deželnim odborom, so vložiti z dotičnimi prilagami do 20. septembra 1912. na c. kr. okrajno glavarstvo Črnomelj. 3106

C. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlju, dne 29. avgusta 1912.

Potnika

išče destilacija in veležganjarna za Kranjsko in Primorsko. 3324

Prednost imajo, oni ki so v tej stroki že potovali in kateri zastopstvo lahko takoj nastopijo. — Ponudbe z navedbo pogojev, pod katerimi bi nastopili, s prepisi spricheval in ako mogoče s sliko pod „Dobra in stalna služba“ na uprav. »Slov. Naroda«.

M. Kocjan

3302 Sv. Petra cesta 20. Nasproti Zlate kaplje.

Največja zaloga pariških, dunajskih, otroških, dekliških higijeničnih steznikov, žvižkov, opravi-kov, ravnodržalcev, trebušnih mesečnih pasov. — Izdelovanje steznikov in pasov po navedilih gg. zdravnikov.

Kirurg. obveze, potrebščine za babice, gumijevo platno noga: vice, „Luna Tetra“ plenice. :

Izposojevanje tehtnice za novorojence Zunanja naročila se vrše točno in solidno.

Konfekcija za dame in deklice — bluze.

Anton Schuster

modna trgovina

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7.

Vse

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah, v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastonj.

Pravkar došlo čez 30.000

svežih najmodernejših komadov in sicer:

čez 5000 jesenskih in zimskih oblek, pelerin

in dežnih plaščev za gospode od

K 12—, 20—, 30 in naprej

„ 3000 jesenskih in zimskih raglanov

najnovejših vzorcev à K 15—,

20—, 30— in naprej

„ 2000 jesenskih in zimskih hlač najno-

vejših vzorcev à K 4, 6, 8 itd.

„ 3000 oblek in raglanov za dečke à K

5—, 8—, 12— in naprej

„ 3000 najmodernejših klobukov za go-

spode in dečke od 2 K naprej.

15000 damske konfekcije

najmodernejše, kakor kostumov, plaščev, pale-

totov, jopic, kril in bluz po priznani nizki ceni.

Vsakdo si lahko ogleda mojo bogato zalogo, ne da bi bil prisiljen kaj kupiti.

Na deželo pošiljam na ogled brez povzeta.

Priporoča se slavnemu občinstvu z vsem spoštovanjem

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič Ljubljana, Mestni trg 5.